

MIGUEL
DE CERVANTES
SAAVEDRA

*PŘÍKLADNÉ
NOVELY*

•

ODEON

sluhy z hospody a naživu je do dneška i Carriazo a má již tři syny, kteří se ovšem nedali na tatínkovu cestu a na tuňáci lovišti nikdy ani nepomyslí, nýbrž jsou všichni na studiích v Salamancě. Sotvaže však jejich otec uvidí nějakého rozvážeče vody s oslem, ihned si vzpomene a připamatuje, jak vypadal osel, kterého před lety v Toledě, ba obává se, že se snad někdy ani nenadělá a v nějaké satirické písničce znovu ožije to: „Sem s ocasem, Asturijče! Asturijče, dej sem ocas!“

DVĚ DÍVKY

Pět mil od města Sevilly leží osada, která se jmenuje Castilblanco, a k jednomu z tamějších mnoha hostinců přijel jednou v podvečer, když se už stmívat začalo, jezdec na krásném cizozemském koni. Sluhu s sebou neměl, i nečekal, až mu někdo podrží třmen, a seskočil s neobyčejnou lehkostí ze sedla. Hospodský, muž velmi čilý a úslužný, spěchal sice hned k němu, ale cestující už zatím seděl na kamenné lavičce přede dveřmi, rozpínaje si velice rychle na prsou šat, a pak jeho ruce bezvládně klesly, i bylo patrné, že už omdlává.

Hostinská, jako žena soucitná, přiběhla k němu a pokropila mu tvář vodou, takže se brzy probрал z té mdloby; a host, kterému bylo zjevně proti mysli, že ho v tu chvíli viděli, zapjal si znova kabátec a požádal je, aby ho ihned zavedli do světnice, a mohou-li mu v tom vyhovět, že by byl nejraději sám.

Hospodská mu na to odpověděla, že mají jedinou světnici pro hosty, ale s dvěma postelemi, a kdyby tedy přijel ještě někdo jiný, budou prý ho musit uložit též tam. A tu jí ten cestující řekl, že prý zaplatí za obě postele, nechť už přijde nějaký další host nebo nepřijde; potom vytáhl zlatý dukát a dal jej hostinské pod podmínkou, že nikomu nepřenechá to prázdné lože. Hostinské se věru nezdálo, že za nocleh dobře nezaplatil, i slibovala mu hned, že ráda udělá, co si pán přeje, i kdyby k nim na noc přijel třeba sám sevillský děkan. Zeptala se pak ještě hosta, nechce-li povečeřet, a on odpověděl, že nikoli, postačí mu prý, když budou všemožně pečovat o jeho koně. Potom požádal o klíč od té světnice, vzal si svou velkou koženou brašnu a za chvíli za sebou zamkl dveře, ba přistavil k nim – jak se později ukázalo – ještě i dvě židle.

Sotvaže se jejich nový host zamkl v pokoji, hospodský, jeho žena, hoch, který měl na starosti stáj a píce, a dva sousedé, kteří byli náhodou v hospodě, sestrčili hlavy dohromady a všichni nejdříve hovořili o jeho veliké kráse a milém chování a shodli se

nakonec, že bytost tak spanilou jaktěživi neviděli; pak začali uvažovat, kolik by mu tak asi mohlo být let, a posléze usoudili, že ne-li šestnáct, tedy nanejvýš sedmnáct. Vzápětí se jali přetřásat a protřepávat – jak se někdy říká –, cože asi bylo příčinou jeho mdloby, ale když té věci nepřišli na kloub, obdivovali se dále jeho půvabnému vzhledu.

Pak šli sousedé domů a hospodský zase nakrmit toho koně a hospodská uchystat něco k večeři, kdyby snad přijeli ještě jiní hosté. Dlouho netrvalo a vskutku se objevil jiný host, sice o trochu starší, ale zrovna tak hezký jako ten první. Jen jej hostinská uviděla, hned zvolala:

„Bože na nebesích, co tohle znamená? Cožpak tu dnes u nás chťejí nocovat samí andělé?“

„Proč to říkáte, paní hostinská?“ otázal se jí mladý jezdec.

„Ale to já jenom tak, pane milý,“ odpověděla hospodská. „Hlavně vám chci říci, abyste neslézal z koně, protože už nemám volnou postel. Měla jsem večer dvě, ale pronajal si je jeden pán, který je teď tamhle ve světnici, a hned mi také zaplatil za obě postele, ačkoli potřeboval jenom jednu, a jen proto, aby ho tam nikdo nerušil, protože je patrně nejraději sám. Ale jako je Bůh nade mnou, nevím na mou duši, proč tohle dělá, vždyť přece nemá tvář a počínání, aby se skrývat musil, ale všem by se mohl ukázat a kdekdo by na něho pěl chvály.“

„Což je tak sličný, paní hostinská?“ otázal se jezdec.

„Jakpak by nebyl!“ zvolala ona. „Ba přesličný je pro něho málo!“

„Hola, hochu,“ řekl po těch jejích slovech jezdec, „musím vidět člověka, kterého zde tak velebí, i kdybych tu měl u nich na zemi spát!“

Potom nastavil třmen poháněči mul, který ho doprovázel, seskočil z koně a poručil si hned večeři a za chvíli mu ji pak přinesli. A když už za stolem seděl, objevil se v hospodě místní alguacil – nebyl věru jiný než jemu podobní na vsích a dědinách –, přisedl si k pánovi, který právě večeřel, dal se s ním do řeči, a jak hovor plynul, vyprázdnil jakoby nic tři poháry vína a ohlodal koroptví prsíčka a ještě i stehýnko, které též od pána dostal; a za to se mu odvděčil alguacil tím, že se ho dopodrobna vypyтал, co je nového v hlavním městě, jak to vypadá s válčením

ve Flandřích a zda nepostupuje Turek, a nezapomněl ovšem ani na příhody tak řečeného Sedmihraďana (kéž jej Pánbůh chrání!). Mladý kavalír jedl a mlčel, neboť nepřijel zase tak zdaleka, aby mu mohl na tyhleto otázky odpovědět.

Hospodský se už zatím dobře postaral o toho krásného koně a sedl si nyní též k nim, aby dělal třetího při té rozprávce, a zároveň se ovšem chtěl řádně napít ze svého vína, na kterém si už pochutnával alguacil; a při každém doušku, který pak vylokl, přiklonil vždycky hlavu k levému rameni a do nebe to své víno vynášel, ale přece jen si netroufal nějak příliš dlouho je v oblacích ponechat, aby tam do něho nenapršelo. Nu a potom začaly zase ty chvalozpěvy na hosta, znova se začalo mluvit o jeho mdlobě a o tom vzkouznutí do světnice a že nechtěl pojíst ani sousta. Hovořilo se o té velké a nápadné brašně, o tom cizozemském koni, jakož i o skvělých šatech, které si na cestu vzal. Takový pán a jezdit světem bez služebníka! Tyhle obdivné řeči roznítily v hrudi mladého kavalíra znova touhu uvidět toho prvního hosta, i požádal tedy hospodského, aby to hleděl s tou světnicí nějak zařídit, a jestliže prý bude moci spát na druhé posteli, dá prý mu za to zlatý dukát. I když by mu však byl hostinský, přemožen záhy ziskuchtivostí, milerád vyhověl, ukázalo se, že jeho přání splnit nemůže, protože světnice byla uzamčena zevnitř a on se neodvážil probudit hosta, jenž přece tak dobře zaplatil za obě postele. Z nesnázi jim však pomohl alguacil, který řekl:

„Hleďte, co bychom mohli udělat! Já teď zabuším na dveře a řeknu že přišlo právo, sám pan rychtář že mi přikázal, abych opatřil u vás v hospodě nocleh tomuhle kavalírovi, jinou postel že tu nemáte, a že se tedy nařizuje uvolnit mu onu druhou v té světnici. Tadyhle hostinský zase prohlásí, že je na něm pácháno příkoří, protože ta postel je už zaplácena a je proti právu odnímat ji tomu, kdo si ten pokoj pronajal. Takto nebude moci hospodskému nikdo nic vytykat a Vaše Milost dosáhne svého.“

Nápad alguacilův se všem zalíbil a ten zvědavostí roznícený mu za tu myšlenku vyplatil čtyři reály.

Pak se pustili chutě do díla; zkrátka, první host s tváří polekanou a mrzutou otevřel vrchnosti a host druhý si šel lehnout na prázdnou postel, omlouvaje se mu za to příkoří, které patrně těžce nese. Ale druhý host na to slovem neodpověděl, ba ani mu

neukázal svou líc; sotva totiž otevřel dveře, ulehl hned narychlo znova, obrátil se tváří ke zdi a dělal, že spí, jen aby nikomu odpovídat nemusil. I ulehl ten druhý též doufaje, že až budou ráno vstávat, dozví se dojista, po čem tak touží.

Byly tehdy dlouhé, zvolna míjející noci prosincové a zima a únava po té jízdě přímo nutila v klidu si pohovět; protože však první host neměl v duši klid, začal nedlouho po půlnoci vzdychat tak bolestně, jako by mu při každém tom vzdechu srdce užž puknout mělo, zároveň však i tak hlasitě, že i když ten druhý spal, musilo ho nakonec probudit to sténání žalostně naříkajícího. A udiven vzlykotem, kterým bylo to vzdychání doprovázeno, jal se hned pozorně naslouchat tomu, co si ten první jakoby sám pro sebe šeptal. Ve světnici bylo tma, postele stály daleko od sebe; nakonec však přece jen uslyšel kromě jiného tyto věty, které zkormoucený první host pronášel hlasem slabým a tlumeným:

„Ach já nešťastná! Kam mě to vleče můj zlý osud, kterému se nelze vzepít? Kterou cestou se nyní dát? A zda vůbec kdy vyjdu z toho spletitého labyrintu, kterým nyní bloudím? Ach má mladá nezkušená léta, nebylo vám rady, není pomoci! Co vzejde nakonec z toho mého tajného toulání? Ach ctnosti zmarněná, lásko, jejíž odměnou byl černý nevděk! Běda, všechna úcta k ctihodným rodičům a příbuzným je zašlapána v prach! Běda, přeběda mně samotné, vždyť jsem se nechala strhnout svou touhou docela! Ó vy slova klamná, která jste uměla předstírat pravdu a donutila mě, abych na vás odpověděla skutkem! Ale na koho si stěžuji, já usouzená? Cožpak jsem snad nespřádala sama ten podvod a klam? Nevzala jsem snad vlastníma rukama nůž, nepodřela jím, sama nezmařila svou dobrou pověst a důvěru, kterou mě vždy zahrnovali moji staří rodiče? Ó ty proradný Marco Antonio, jak je vůbec možné, že do sladkých slov, jež jsi mi našeptával, misil se už potají jed tvé bezohlednosti i tvého pohrdání? Kde teď asi dlíš, nevděčníku? Kde se ukrýváš, ty muži neuznalý? Odpověz mi přece, k tobě mluvím! Čekej na mě, vždyť jsem tobě v patách! Buď mi oporou, neboť umdlévám! Zaplat, co jsi mi dlužen! Přispěj mi ku pomoci, vždyť sám dobře víš, do jaké míry jsi mi zavázán!“

Po těchto slovech zavládlo znova ticho, ale vzlyky a vzdechy svědčily o tom, že naříkající tone dosud v hořkých slzách. Druhý

host to všechno vyslechl v hlubokém mlčení; a z toho, co uslyšel, usoudil, že to beze vší pochyby běduje nějaká žena. I vzrostla v něm ještě více touha dozvědět se, o koho vlastně jde, a nejednou se užž chystal přistoupit k jejímu loži; a zajisté by to byl i učinil, tu však náhle uslyšel, že tamten vstává z lože. Potom otevřel první host dveře světnice a již volal na hostinského, aby mu hned osedlali koně, že prý chce odjet. Dosti dlouho trvalo, než se ho dovolal, ale pak mu hospodský odpověděl, aby tak nenařehal, že prý ještě ani neminula půlnoc a venku prý je taková tma, že by to byla velká nerozvážnost, vydat se v té chvíli na cestu. Dal si říci, i zavřel dveře a vrhl se s hlubokým povzdechem znova na lože. Tomu, který to všechno vyslechl, se nyní zardálo, že by měl na vzdychajícího promluvit a nabídnout mu, že se vynasnaží nějak mu pomoci; chtěl jej takto přimět, aby mu prozradil, kdo je, a vyprávěl mu o svých truchlivých příhodách. I řekl tedy:

„Na mou věru, urozený pane, že kdyby vzdechy, které jste vydával, jakož i slova, která jste pronášel, nebyly ve mně probudily soucit s neštěstím podněcujícím vás k bédování, neměl bych v sobě ani trochu citu a právem by se o mně mohlo říci, že je má duše nemilosrdná a srdce z kamene. A jestliže si za to, že s vámi tak cítím, a též i proto, že ve mně dozrál úmysl obětovat za vás třeba i život – lze-li ovšem nějak odpomoci vašemu neštěstí –, jestliže si, pravím, nezasloužím za tohleto aspoň trochu uznání, zachovejte se ke mně prosím aspoň vlídně a povězte mi bez jakéhokoli zamlčování, co je příčinou vašeho zármutku.“

„Kdyby mě nebyl můj žal málem o rozum připravil,“ odpověděl ten, který před chvílí tak bědoval, „hned bych si byl přece uvědomil, že nejsem zde ve světnici sám, i byl bych si dal lepší pozor na jazyk a lépe utajil svoje vzdechy. Ale když už mi to vyšlo nadobro z mysli zrovna tam, kde jsem měl na tohle zvlášť dobře pamatovat, učiním tedy, oč mě žádáte, vždyť možná, oživím-li tu nyní s hořkostí všechny své svízele, všechny své trampoty, přijde na mě taková bolest, že to bude má smrt. Chcete-li však, abych opravdu učinil, co ode mne žádáte, musíte mi ještě slíbit při důvěře, kterou jste mi projevil tím, že hodláte pro mne přinést takovou obět, a při tom, čím jste sám sobě povinen, neboť jistě umíte nejen pěkně mluvit, ale i šlechetně jednat, že ať už povím při tom vyprávění cokoli, zůstanete klidně ležet na

svém loži a nepřiblížíte se k mému, že se spokojíte s tím, co vám řeknu, a nebudete se mě na nic vyptávat. Kdybyste se zachoval jinak, kdybych snad uslyšel, že jste se pohnul, probodnu se ihned mečíkem, který mám zde v hlavách.“

A host druhý – vždyť by byl slíbil bůhvíco, jen aby se už dověděl, po čem z duše toužil – prohlásil, že se ani vláskem neodchýlí od toho přání, a také to bůhvíkolikrát odpřisáhl.

„Po tomto ujistění,“ pokračoval první host, „učiním tedy, co jsem do té chvíle nikdy neudělala, povím vám všechno o svém životě. Nuže, poslouchejte! Vězte, vzácný pane, že mě při mém příjezdu sem do hostince – jak vám už zajisté vyprávěli – halil mužský šat, jsem však vlastně dívka, nešťastná, nezkušená; alespoň ještě před necelým týdnem – kdy se to změnilo, protože mě ovládla nerozvážnost a bláhovost a protože jsem uvěřila ošemetným a lichotným řečem proradných mužů –, byla bych mohla o sobě užít i toho druhého slova. Jmenuji se Teodosia a pocházím z jedné z nejvýznamnějších osad naší Andalusie, zamlčím však raději, odkud jsem, neboť vy to přece vědět nemusíte, ale já bych to velmi ráda utajila. Moji rodiče jsou z krve urozené a zámožní věru dost; měli dvě děti, dceru a syna, a syn je nikdy nezarmoutil, právem byli na něho vždy pyšní, ona však je nijak zvlášť nepotěšila. Jej poslali studovat do Salamanky; na mě dozírali doma a vychovávali mě v odloučenosti a cudnosti, jak se při jejich šlechtickém stavu a ctnostech rozumělo samo sebou, a mně to nebylo nijak na obtíž, poslouchala jsem je vždycky na slovo, řídila se vždycky ve všem všudy jejich vůlí, až tu najednou má neblahá hvězda nebo snad moje nezřízená touha po blahu přivábila mé oči k synovi jednoho našeho souseda, muže bohatšího než moji rodiče, ale z krve méně urozené. Když jsem se na něho zadívala poprvé, necítila jsem ještě nic, třebaže na něm můj zrak spočinul se zalíbením; tohle nebylo věru nic zvláštního, neboť jej kdekdo u nás chválil a pěkně mluvil nejen o jeho švarnosti, roztomilosti, pěkné tváři a vybroušeném mravu, ale též o jeho obzvláštní bystrosti a dvornosti. Ale proč teď vlastně pěji chválu na svého nepřítel, proč tímhle mluvením ještě více rozprávám příběh o svém velkém neštěstí, či lépe řečeno, počátek své bláhovosti? Krátce a dobře, díval se pak na mě nikoli snad jednou, ale mnohokrát z okna, které hledělo právě do okna mého; a to vždycky – jak

se mi aspoň zdálo – vkládal do svého pohledu celou svou duši, i ulpávaly od té doby tehda na něm mé oči s docela jiným blahem než tehdy poprvé, ba přinutily mě, abych uvěřila, že co čtu v jeho pohybech a v jeho tváři, je ryzí pravda. Každý ten pohled byl jakoby námluvčím a prostředníkem vybízejícím k hovor, od slov nebylo později daleko k vášnivému vyznání, jeho roztoužení rozpálilo pak touhou i mne a též jsem uvěřila, že to myslí se svou láskou doopravdy.

A pak přišly sliby, přísahy a slzy a vzdechy i všechno ostatní, čím může a má – jak se domnívám – prokázat věrný milenec svou nepomíjející náklonnost a věrnost, kterou v srdci chová. Ale pro mne nebohou, vždyť jsem přece nikdy nepoznala podobné nástrahy a nebezpečství, bylo každé jeho slovo jakoby těžkou salvou, která vždycky strhla část hradby ochraňující moji čest; každičká jeho slza vyšlehla ve mně plamenem, který strávoval moji počestnost; každý jeho vzdech proměnil se v divoký vítr a požár se hned rozmáhal víc a více, takže nakonec nadobro pohltil mou dosud nedotčenou ctnost. Nu a když mi tedy přislíbil, že i proti vůli svých rodičů, kteří mu již vybrali jinou nevěstu, stane se mým chotěm, bylo náhle veta i po mé cudnosti, a aniž jsem dobře věděla, co činím, odevzdala jsem se potají do jeho moci a jediným svědkem toho hříšného kroku byl panoš Marka Antonia; tak se totiž jmenuje rušitel mého klidu. Neuplynuly však ještě ani dva dny od chvíle, kdy mě – jak toužil – učinil tehda svou, a již zmizel Marco Antonio z naší osady a nikdo, ani jeho rodiče, ani kdokoli jiný, nevěděl, ba ani si představit nedovedl, kam se poděl.

Jak mi tehda bylo, ať vyjádří slovem ten, kdo je toho schopen; já jsem nemohla a nemohu učinit více, než že to cítím až do hloubi duše. Vlasy jsem si rvala, jako by mě byly ony k hříchu svedly; div jsem si nerozdrásala tvář, protože se mi zazdalo, že ona je pravou příčinou mého neštěstí; proklínala jsem svůj zlý osud; žalovala na svou ukvapenost a slz jsem prolila tolik, že by se jich nikdo nedopočítal. Div jsem se tehdy nezalkla při tom pláči a samými vzdechy, které se mi draly ze zmučené hrudi; pak jsem si stěžovala už mlčky nebesům, mé myšlenky toulaly se bůhvíckde, zda by se snad pro mne přece jen nenašla nějaká spásná cesta nebo alespoň stezička, a vzápětí mi napadlo, že se

obleču do mužského oděvu, opustím dům svých rodičů a vypravím se hledat toho svého šalebného Aeneu, toho krutého a proradného Virena, toho, kdo přivedl v nic všechny mé počestné city i mé oprávněné a zajisté nikoli neopodstatněné ná děje. Slovem, netonula jsem nějak zvlášť dlouho v tom svém uvažování, a když mi jednou náhodou padl do rukou bratrův cestovní šat, když byl volný i jeden otčův jezdecký kůň, osedlala jsem jej a opustila jsem za velmi temné noci rodný dům, majíc v úmyslu jet přímo do Salamanky, kam – jak říkali někteří lidé, když jsem ještě byla doma – měl nejspíše namířeno i Marco Antonio, protože je také student a druh mého bratra, o kterém jsem se vám už zmínila. Vzala jsem ovšem s sebou hodně peněz ve zlatě, vždyť se mi mohlo na té neočekávané cestě leccos přihodit. Nejvíce mě teď rmoutí, že mě moji rodiče budou hledat a nakonec se na mne doptají podle šatu a toho koně; a i kdybych se toho obávat nemusila, bojím se svého bratra, který nyní dlí v Salamance. Jestliže mě totiž někdy nalezne a pozná, půjde mi na mou věru o život, protože i kdyby vyslechl mé omlouvání, je tak dbalý své cti, že by všechny mé omluvy nevážily ani tolik co její nejmenší prášek.

Přes to všechno jsem přece jen pevně rozhodnuta – a třeba by mě to mělo i život stát – hledat svého zpronevěřilého chotě, který přece nemůže zapírat, že je můj, vždyť by ho ihned usvědčily ze lži zástavy, které mi dal, to jest diamantový prsten, do něhož jsou vyryta tato slova: „Marco Antonio je Teodosiin chotí“ A najdu-li ho, dozvím se již od něho, co na mně nalezl, že ho to přimělo tak brzy mě opustit; krátce, donutím ho, aby dodržel dané slovo a zachoval věrnost, anebo ho ze světa sprovodím a vykonám pomstu zrovna tak rychle, jako jsem se dříve nechala až příliš záhy potupit, neboť urozená krev, která proudí i v mých žilách, rozpaluje mě už teď do té míry, že najdu dojista východisko z té potupy, nebo se mu za ni alespoň pomstím.

Tohle je tedy, vzácný pane, pravdivý a nešťastný příběh mého života. Přál jste si, abych vám jej vyprávěla; a doufám, že postačí na omluvu mých vzdechů a nářků, které vás ze spánku probudily. Nyní vás ještě žádám a prosím – i když mi ovšem pomoci nemůžete –, abyste mi aspoň poradil, jak uniknout všemu tomu nebezpečství, které mi hrozí, a jak se zbavit toho věčného

strachu, že mě užž najdou, a jakým způsobem mohla bych nejnáze dosáhnout, po čem z duše toužím, bez čeho nemohu žít.“

Dlouho neodpověděl ten, kdo tak pozorně naslouchal příběhu zamilované Teodosie, ani slovem; ba domnívala se, když stále mlčel, že snad mezitím usnul a pranic z jejího vyprávění neslyšel. Chtějíc se tedy přesvědčit, zda se nemýlí, otázala se ho:

„Spíte snad, pane? Nikdo by vám nemohl zazlívát, že jste usnul, neboť vypráví-li rozlítostněný o svém soužení tomu, kdo s ním strasti v srdci neprožívá, jaký div, že probudí v tom, kdo mu naslouchá, spíše touhu po spánku nežli soucit.“

„Nespím,“ odpověděl mladý kavalír, „ba věřte mi, že bdím celou duší a cítím s vámi věru tak, že bych snad i mohl právem říci, že mě vaše neštěstí bolí a trápí neméně než vás. A nehodlám vám tedy jenom poradit, jak jste si přála, ale též pomáhat vám, seč mé síly budou. I když jste totiž, vyprávějíc mi o svých příhodách, projevila neobyčejnou bystrost, kterou jste obdařena, takže vás patrně spíše obloudila vlastní povolnost než naléhání Marka Antonia, přece jen pravím, že je vašemu poklesku na omluvu váš raný věk, který v sobě nemá s dostatek zkušenosti a nemůže ještě obsáhnout všechnu mužskou lest. Uklidněte se prosím, a kdyby to snad bylo možné, prospěte se ještě aspoň trochu, vždyť je noci stejně namále. A až se rozední, hned se o té věci začneme radit a uvidíme, kudy vede pro vás cesta k záchraně.“

Teodosia mu za ta slova poděkovala, jak nejlépe dovedla, a snažila se pak aspoň na chvíli usnout, aby ten mladý kavalír mohl spát. On však nyní klidně ležet nemohl, ba začal se převracet z boku na bok a vzdychat tak hlasitě, že to Teodosii přimělo, aby se ho otázala, co jej trápí; jestliže prý mu svírá srdce nějaký zármutek, jehož břímě by ona mohla ulehčit, pak že mu pomůže stejně ochotně, jako jí to před chvílí nabídl on. Kavalír na to odpověděl:

„Způsobila jste sice, señoro, sama, že mě zachvátil neklid, kterého jste si hned všimla, nemůžete mi však pomoci, neboť kdyby tohle bylo možné, necítil bych vůbec žal.“

Teodosia vskutku nevěděla, kam ten kavalír míří touhle zmatenou řečí. Ale pak jí napadlo, že také jej tíží milostná strast, ba hned si pomyslela, že k ní snad ona zavdala příčinu, a tyhle domněnky a myšlenky nevezšly zajisté z ničeho, vždyť když teď

prodlévali v odlehle světnici, potmě a sami, zvláště když nyní věděl, že je žena, nebylo by přece nic divného, kdyby v něm procitla hříšná touha; obávajíc se toho, přistrojila se co možná nejrychleji a též i potichouнку, připásala si meč i dýku a takto, sedíc na posteli, očekávala den, který již zanedlouho zvěstoval svůj příchod paprsky, pronikajícími mnoha otvory a skulinami, jež zpravidla všude bývají v takových krémách a hospodách. Podobně jako Teodosia počínal si i kavalír, a sotvaže spatřil, že se tma světnice projasnila tím denním světlem, povstal z lože a řekl:

„Vstaňte již, Teodosie, neboť bych vás rád doprovázel na té vaší cestě a vždy věrně budu při vás, dokud Marco Antonio nestane po vašem boku jako váš zákonitý choť, anebo aspoň dokud jeden z nás život neztratí. Takto prokáži, k čemu se cítím zavázán a k čemu jsem odhodlán, když jsem se teď dozvěděl o vašem neštěstí!“

Po těchto slovech otevřel dveře i okna dokořán.

Teodosia se již těšila na sluneční jas, aby mohla při světle pohledět, jak vypadá a vyhlíží onen kavalír, s kterým rozprávěla skoro celou noc; jakmile ho však spatřila a poznala, ihned si přála, nejen aby se nikdy nebylo rozednilo, ale aby se v té světnici ve věčných temnotách uzamkla její víčka navždycky, vždyť sotvaže k ní ten kavalír obrátil zrak, chtěje si ji též prohlédnout, poznala Teodosia, že je to její bratr, kterého se tak bála, i ztmělo se jí při tom pohledu málem před očima a stála tam jako u vytržení, na smrt bledá a jako němá. Vykřísila však vzápětí z toho strachu odvahu a nabyla rozvahy uprostřed nebezpečí, sáhla po dýce, a držíc ji jílcem od sebe, padla před svým bratrem na kolena a řekla mu hlasem rozechvělým a bojácným:

„Vezmi, pane a bratře můj milý, tuto dýku a ztrestej mě za to, čím jsem se provinila, ukoj svůj hněv, neboť má vina je opravdu tak veliká, že by nebylo věru správné příkrýt ji milosrdenstvím. Doznávám svůj hřích a nechci, aby mi snad byl prominut skrze to mé pokání. Jenom tě prosím, abys tím trestem neodňal zároveň se životem i moji čest, neboť jsem ji sice sama vystavila velkému nebezpečnosti, když jsem opustila dům svých rodičů, ale teď na ni padne těžký stín, ztrestáš-li mě potají.“

Její bratr se na ni díval, a i když v něm ta její bezměrná lehkovážnost probouzela touhu po pomstě, rozněžnila ho Teodosia,

doznávajíc svou vinu slovy tak milými a tak důtklivými, do té míry, že se zatvářil vlídně, spočinul na ní pohledem klidným a zvedl ji ze země a jal se ji utěšovat, jak nejlépe dovedl, a mezi jiným jí řekl, že prý opravdu neví, jak její poblouznění náležitě ztrestat, i odkládá prý to na dobu pozdější; a z toho důvodu, jakož i proto, že se domnívá, že Štěstěna nezatarasila dosud všechny cesty k záchraně, hodlá prý ji teď spíše v nouzi všemožně pomáhat než myslet na pomstu za pohanění, která pro její přílišnou lehkomyšlnost ovšem i na něm ulpívá. Po těch slovech se Teodosia konečně vzpamatovala; její tvář nebyla už tak bledá a ožily zároveň i její skomírající naděje.

Don Rafael – tak se jmenoval její bratr – nechtěl s ní už dále hovořit o jejím neštěstí; řekl jí jenom, aby si změnila jméno Teodosia na Teodoro a že se hned vrátí spolu do Salamanky a budou oba dva hledat Marka Antonia, ačkoli prý se domnívá, že již Marco Antonio to město opustil, neboť je to přece jeho dobrý známý, i byli by se už jistě někde spolu potkali a spolu hovořili; ale dost možná, že když teď potupil vlastně celý jejich rod, není mu zvláště do řeči a nechce mu stanout tváří v tvář. Domnělý Teodoro ponechal všechno na vůli svému bratrovi. Vtom vešel hostinský, i požádali ho, aby jim uchystal něco na snídani, že prý se chtějí ihned vydat na cestu.

Zatímco mezkař osedlával a než jim připravili snídani, vstoupil do hostince jistý šlechtic, který měl na sobě cestovní šat, a don Rafael ho ihned poznal. A poznal jej i Teodoro, a neodvažoval se pak opustit světnici, aby ho ten šlechtic nespatriil. Ti dva se však hned objali a don Rafael se začal hosta vyptávat, co je u nich doma nového. Šlechtic na to odpověděl, že přijíždí z přístavu Santa María, a viděl prý tam čtyři galéry, které se právě chystaly odplout do Neapole, a na jedné z nich že prý zahlédl Marka Antonia Adorna, syna dona Leonarda Adorna. Tyhle zprávy Leonarda velmi potěšily, neboť se mu zazdalo, že když se teď tak neočekávaně dozvěděl něco bližšího o tom, co mu tak na srdci leží, je to zřejmým znamením, že ta jeho výprava nakonec šťastně skončí. Požádal svého přítele, aby si s ním vyměnil svou mulu za otcova koně, kterého přece dobře zná, a řekl mu také, že jede do Salamanky – nikoli však, že odtamtud přijel – a nechtěl prý by s sebou brát toho skvělého koně na tak dalekou cestu. A šlechtic,

muž ochotný a zároveň i jeho dobrý přítel, souhlasil s tou výměnou a zavázal se, že toho koně odevzdá jeho otci. Pak ti dva spolu posnídali, Teodoro však sám; a když se pak před hospodou rozloučili, pustil se přítel dona Rafaela ke Cazalle, kde měl pěkný statek. Don Rafael se nevydal na cestu zároveň s ním, nýbrž prohlásil, chtěje mu nějak uklouznout, že prý se musí téhož dne vrátit do Sevilly. Sotvaže však viděl, že je šlechtic pryč, dali pěkně sbohém – vždyť zvířata byla připravena, útrata spočítána, hostinskému zapláceno – a vyjeli z hospody. A ti, kdo tam zůstali, tonuli v podivu nad jejich krásou a ušlechtilým vzhledem, neboť nelze říci, že by byl don Rafael jako muž méně obdařen půvabem, vervou a švarným vzezřením nežli jeho sestra krásou a roztomilostí.

A když pak vedle sebe jeli, vyprávěl hned don Rafael své sestře, jaké zprávy mu dal ten šlechtic o Marku Antoniovi, a řekl, že by podle jeho zdání nejlépe učinili, kdyby co nejrychleji zamířili k Barceloně, kde obyčejně na pár dní přistávají galéry, když jedou do Itálie anebo cestou do Španělska, a jestliže prý ony čtyři galéry dosud v přístavu nezakotvily, mohou prý tam na ně čekat a najdou takto beze vsí pochyby i Marka Antonia.

Jeho sestra mu odpověděla, ať učiní, co sám za nejlepší uzná, že se ráda podrobí jeho vůli.

Don Rafael řekl tedy mezkáři, kterého si vzal na cestu s sebou, aby měl trochu strpení, neboť prý musí ještě zajet do Barcelony, a slíbil, že mu dá dobrou odměnu, ať již ho bude doprovázet jakkoli dlouho. A ten mladý mezkář, kterému nebylo nikdy nic ztěžko a pak též věděl, že don Rafael je štědrý, odvětil, že mu bude dále věrně sloužit a půjde s ním třeba světa kraj.

Don Rafael se zeptal své sestry, kolik peněz při sobě má. Odpověděla, že je dosud nespočítala, i může prý mu tedy jen říci, že sáhla sedmkrát či osmkrát do otcova psacího stolu a vždy prý měla plnou hrst zlatáků, a z toho don Rafael usoudil, že má Teodosia asi pět set dukátů, a když k tomu on přidá – říkal si v duchu – svých dvě stě dukátů a zlatý řetěz, který měl též s sebou, nebude jim při tom putování nijak zle, zvláště když bezmála najisto ví, že najde v Barceloně Marka Antonia.

A tak tedy pokračovali v cestě, jak nejrychleji se dalo, vůbec nikde se již nezastavovali a octli se posléze, aniž se jim naskytla

nějaká překážka, jakož i bez nehody na dvě míle od osady, která se jmenuje Igualada a je vzdálena ještě asi devět mil od Barcelony.

Cestou se dozvěděli, že jistý šlechtic, který byl jmenován vyslancem v Římě, čeká v Barceloně na ony galéry, a z duše se zaradovali nad touhle zprávou. S radostí v srdci putovali tedy dále, až vjeli posléze do lesíka, kterým ta cesta vedla, a tu z něho vyběhl jakýsi muž a běžel a stále se přitom jakoby všecek vyděšen ohlížel. Don Rafael stanul zrovna naproti němu a otázal se ho:

„Proč utíkáte, milý brachu, či co se vám přihodilo, že to vypadá, jako byste měl velký strach a přitom nadmíru naspěch?“

„Jak nemám pospíchat, jak nemám mít strach,“ odpověděl mu ten muž, „když jsem unikl zázrakem tlupě loupežníků, kteří jsou tamhle v lese?“

„Pro boha živého, to je mi pěkná!“ zvolal mladý mezkář. „Páni loupežníci v tuhle hodinu? Na moutě duchu, to budou šatečky lítat!“

„Ničeho se nebojte, bratře v Kristu,“ odvětil ten z lesa, „loupežníci jsou už dávno pryč a tamhle v lesíku zůstalo něco přes třicet cestujících, které skorem do naha svlékli a ke stromům přivázali; a jenom jednoho z nich nechali na svobodě, aby mohl pomoci z pout ostatním, až oni budou za pahorkem, na který mu ukázali.“

„Nu, když je tomu tak,“ řekl Calvete (totiž ten mezkář), „můžeme jet klidně dál, protože když loupežníci někde někoho přepadnou, pěkných pár dní se v ta místa nevrátí, a na tohle bych já třeba hlavu dal, vždyť jsem jim padl už dvakrát do rukou a znám jejich zvyky a obyčeje jako svou dlaň.“

„Pravdu máte,“ řekl onen muž, i rozhodl se tedy don Rafael, když tohle slyšel, že pojedou dále, a dlouho netrvalo a spatřili na vlastní oči ty ke stromům přivázané, a přes čtyřicet jich bylo a ten, kterého nechali loupežníci s volnými rukama, zbavoval je právě pout. Divná to věru byla na ně podívaná, vždyť jedni neměli na sobě zhola nic, druzí právě jenom nadobro roztrhané šaty těch loupežníků, jedni plakali, že jsou o všechno oloupeni, jiní se smáli prapodivnému oděvu svých druhů; tenhle vypočítával do posledního penízku, co všechno mu vzali, onen zase opa-

koval, že by oželel všechnu tu spoustu věcí, které s sebou měl, jen kdyby mu byli lupiči ponechali tu skříňku s agnusky, které si vezl z Říma. Krátce, ze všech stran se tam ozýval jenom nářek a pláč těch nebohých oloupených. I dívali se oba sourozenci na ten výjev, rozlítostněni až do hloubi srdce, ale děkovali zároveň nebesům, z jejichž dobré vůle ušli tak velkému a blízkému nebezpečství. Nejvíce je však dojalo – zvláště Teodora –, když spatřili mladíka, asi šestnáctiletého, který byl přivázan ke kmeni vysokého dubu, jen tak v košili a v plátěných kalhotách; ale tvář měl ten hoch tak hezkou, že to všechny přímo nutilo, aby se na něho zahleděli.

Teodoro seskočil z koně, aby mu sňal pouta, a hoch mu poděkoval za prokázané dobrodiní neobyčejně zdvořile, a Teodoro chtěl, aby bylo ještě větší, požádal mezkáře Calveta, aby mu půjčil plášť, a v nejbližší obci že prý pro toho roztomilého mladíka koupí nový. Calvete plášť svlékl a Teodoro do něho zahalil mladíka a začal se ho vyptávat, odkud pochází, odkud přišel a kam má namířeno.

Don Rafael byl tomu všemu přítomen a hoch odpověděl, že je z Andalusi, prý z té a z té obce, a když řekl odkud, věděli oba sourozenci, že je to jenom dvě míle od jejich rodiště. Řekl jim také, že přichází ze Sevilly a že měl v úmyslu dostat se do Itálie a zkusit štěstí v řemesle vojenském, jak to už nejednou udělali mnozí Španělé, ale Štěstěna prý vrhla kostky jinak skrze to neblahé setkání s těmi loupežníky, kteří mu sebrali pěkných pár hrstí peněz a šaty, že bys takové ani za tři sta zlatých nekoupil; přes to všechno hodlá prý v té cestě pokračovat, neboť lidé jako on nemají v krvi po prvé nehodě ochladnout a vzdát se své nejžhavější touhy.

Rozumná slova toho mladíka (spolu s tím, že se narodil kousek od jejich obce, zejména pak to, že krása byla jeho nejlepším doporučujícím listem) roznítily srdce obou sourozenců přáním všemožně mu pomáhat. I rozdělili tedy trochu peněz mezi ty, kdo byli dle jejich zdání nejpotřebnější, zvláště mezi mnichy a kněze, kterých tu bylo více než osm, a pak vybídl toho mladíka, aby si sedl na mulu Calvetovu, nezdržovali se už déle a za krátko dojeli do Igualady, kde se dozvěděli, že galéry připluly předchozího dne do Barcelony a vyplují odtamtud za dva dny,

jestliže je odtud nevyžene neklid, který v tom přístavu často panuje.

Po této zprávě vstali tedy příštího dne už před svítáním a třeba ostatně říci, že oné noci bratr a sestra také zvláště dobře nespali, ba spíše ji – ač se toho věru nenadáli – ve velkém rozechvění probděli, a hle, co bylo příčinou jejich vzrušení. Když večer zasedli ke stolu a zároveň s nimi ten mladík, kterého od dubu odvázávali, upěl Teodoro očima na jeho tváři, a když si ji pak i zvědavě prohlížel, zazdalo se mu, že má mladík propíchnuté ušní lalůčky; a z toho, jakož i ze stydlivého pohledu Teodoro usoudil, že je to patrně dívka, a toužil už jenom po tom, aby večer byla u konce, chtěje se přesvědčit mezi čtyřma očima, zda se nemýlí. Při večeři otázal se don Rafael toho mladíka, kdo jsou jeho rodiče, neboť prý zná všechny přední rodiny v obci, odkud – jak přece sám řekl – pochází. Mladík na to odpověděl, že se jeho otec, šlechtic všem dobře známý, jmenuje don Enrique de Cardenas. Na tohle don Rafael odvětil, že šlechtice toho jména dobře zná, ale zároveň najisto ví, že don Enrique de Cardenas žádného syna nemá; a jestliže snad tohle řekl, aby utajil, z jakého rodu pochází, nikdo ho k odpovědi nenutí a nikdy prý se už ho na to nezeptá.

„Máte pravdu,“ řekl mladík, „syna don Enrique nemá, ale jeho bratr Sancho jich má několik.“

„Ani ten nemá syny,“ namítl don Rafael. „Má jenom dceru a říkají o ní, že je to jedna z nejkrásnějších dívek v celé Andalusii; o tomhle jsem se však jenom doslechl, neboť jsem byl sice mnohokrát tam u vás, ale nikdy jsem ji na vlastní oči nespapal.“

„Všechno, pane, co říkáte, je svatá pravda,“ odvětil jinoch. „Don Sancho má opravdu jen dceru, ale není ovšem tak krásná, jak pověst hlásá. A řekl jsem, že don Enrique je můj otec jenom proto, abyste si mě, vzácní páni, více vážili, ale jsem po pravdě jen syn jistého majordoma dona Sancha, který je už řadu let v jeho službách, i narodil jsem se v domě toho šlechtice, a protože se na mě můj otec pro něco hněvá, vzal jsem doma pěkných pár hrstí peněz a chtěl jsem se, jak už víte, dostat do Itálie a dát se tam na vojnu, neboť skrze válčení, což jsem častokrát viděl, proslavili se nejednou i ti z rodu prostého.“

Teodorovi neušlo jedinké mladíkovo slovo, pozorně si všímal i toho, jak hovoří, a jeho domněnka sílila v něm víc a více.

Večere skončila, sklidili ze stolu, a když se pak don Rafael odstrojoval, řekl mu Teodoro, jaké podezření v něm dozrává, a odešel poté s jeho souhlasem a svolením s oním mladíkem na balkón před velkým oknem, které vedlo do ulice. A když se tam potom vykláněli přes zábradlí, jal se Teodoro hovořit s mladíkem takto:

„Jak rád bych vám již byl, pane Francisco,“ tohle jméno si mladík dal, „prokázal tolik dobrého, že by vás mé hojné skutky přímo nutily, abyste mi nikdy nic neodepřel, ať bych se vás už odvážil požádat o cokoli; známe se však jenom krátce, i nemohlo tomu tak být. Snad později, až uplyne více času, sám poznáte, čeho si zaslouží má touha zavděčit se vám. A jestliže byste snad nyní nechtěl vyhovět mému toužebnému přání, nepomíne proto má oddanost k vám a stejně vroucí je i teď, kdy jsem se vám ještě s tím svým přáním nesvědčil. Vězte, že i když se můj raný věk rovná vašemu, vyznám se přece jen mnohem více v tom, jak to na světě chodí, než by na mne někdo hádal v tomto mládí, vždyť jsem ihned začal tušit, že nejste muž, jak možno soudit podle vašeho oděvu, ale dívka z krve urozené, jak je na první pohled patrné z vaší krásy, ale přitom možná i velmi nešťastná, jak zase vysvítá z toho přestrojení, neboť kdo takhle mění šat, nedělá to nikdy jen tak pro nic za nic. Nuže, je-li má domněnka pravdivá, nic mi už nezatajujte, a přísahám vám při své šlechtické cti, které vždy dbám, že vám budu pomáhat a vám sloužit, seč mé síly budou. Že jste žena, zapřít nemůžete, neboť stačí podívat se na vaše uši, aby to hned bylo každému zřejmé, a byla to od vás velká nepozornost, že jste si nezalepila a nezastřela ty dírky nějakým růžovým voskem, vždyť někdo jiný, stejně zvědavý, ale nikoli tak počestný jako já, by hned vypátral, co jste vy utajit nedovedla. Povězte mi tedy bez váhání, kdo jste, a věřte, že můžete spoléhat na mou pomoc. Ujišťuji vás také, že zachovám tu věc v tajnosti, jak jen si budete přát.“

S napjatou pozorností naslouchal mladík tomu, co říkal Teodoro, a když viděl, že se odmlčel, chopil se; dříve než mu vůbec odpověděl, jeho rukou, přitiskl je ke svým rtům, proti jeho vůli mu je zlíbal, ba skropil je množstvím slz, které se z jeho krásných

očí řinuly, a Teodoro byl tím převelikým dojetím sám natolik pohnut, že nemohl též zadržet pláč; vždyť ženy z rodu urozeného mají v krvi a v povaze zjihnout takto soucitem nad cizím žalem a soužením. A když pak Teodoro odtáhl s námahou ruce od úst mladíkových, čekal dychtivě, co mu asi odpoví. Mladíkovi se vydralo z hrudi hluboké zasténání, vzápětí pak i mnoho vzdechů a nakonec řekl:

„Nechci, pane, ba ani nemohu popírat, že vaše domněnka byla správná. Ano, jsem žena, a věru že ta nejnešťastnější, jakou kdy matka na svět přivedla. A protože mě dobrodiní, které jste mi už prokázal, jakož i sliby, kterými mě ustavičně zahrnujete, přímo zavazuje k tomu, abych vyhověla každému vašemu přání, vyslechněte mě prosím, neboť vám chci povědět, kdo jsem, jestliže vám ovšem to vyprávění o cizím neštěstí nebude na obtíž.“

„Ať nikdy štěstí nemám,“ odpověděl Teodoro, „nebude-li se potěšení, že se dozvím všechno o vašem zlém osudu, rovnat v mé mysli zármutku nad tím, že ony strasti postihly zrovna vás, vždyť je mi opravdu už teď, jako bych je byl prožil sám.“

A znova mladíka objal, znova mu ze srdce upřímného sliboval kděco a mladík, zřejmě poněkud uklidněn, jal se vyprávět takto:

„Co se mého rodiště týká, řekla jsem pravdu, o svých rodičích však nikoli, neboť don Enrique je vlastně můj strýc, já pak jsem dcera jeho bratra dona Sancha. Ano, jsem jeho nešťastná dcera, o které se zmínil váš bratr, a prý i dívka velmi krásná, ale tohle klamné tvrzení rázem vyvrací pohled na mne, vždyť přece krásou vůbec neoplývám. Jmenuji se Leocadia a hned vám povím, co vězí za tím mým přestrojením. Dvě míle od mého rodiště leží jedna z nejbohatších a nejznamenitějších osad v celé Andalusii a žije tam jistý význačný šlechtic, který pochází ze starodávného a vznešeného rodu Adornů janovských. Onen šlechtic má syna, a jestliže ho pověst nezahrnuje chválou přílišnou, jako třeba mne, málokdo se mu věru může vyrovnat pěkným vzhledem a roztočilostí. Nu a ten mladý šlechtic jednak pro blízkost obou obcí, jednak že hořel vášní loveckou zrovna jako můj otec, přicházel někdy k nám na návštěvu, pobyl u nás třeba i pět šest dní a vždycky od rána, ba zčásti i v noci, lovívali s mým otcem pospolu pod širým nebem. Ale má neblahá hvězda – či snad láska, anebo má vlastní neprozíravost – využila i této nepatrné příleži-

tosti k tomu, aby mě strhla z výše mých krásných předsevzetí v propast nynějšího ponížení. I všimala jsem si tedy více, než se na cudnou dívku slušelo, půvabu a bystrosti Marka Antonia, a když jsem uvážila i to, z jak znamenitého rodu pochází a že je jeho otec přímo zahrnut tak řečenými statky pozemskými, zazdalo se mi, že kdybych jej za chotě dostala, více bych si na světě snad už ani nemohla přát. A v takových myšlenkách jsem pak na něho upírávala zrak pozorněji, nedávala jsem si však patrně dosti pozor sama na sebe, protože si záhy všiml, že na něm utkvívají mé oči, a tohle již tomu zrádci stačilo docela k tomu, aby vnikl do nejtajnější hloubi mého srdce a oloupil mě o klenot, na kterém má duše nejvíce lpěla ... Nevím však věru, pane, proč vám zde nyní vyprávím o té své lásce do nejmenších podrobností, vždyť na nich přece pramálo záleží. Měla bych vám spíše hned říci, čeho u mne dosáhl tím, že mě neustále zahrnoval samými pozornostmi. Nuže, když mi dal ještě i slovo a slib, že se stane mým chotěm, a stvrdil je za velikého ujišťování přísahami, které jsem považovala za svatosvaté, usmyslila jsem si, že učiním, co si bude přát. Nespokojila jsem se však ani všemi těmi jeho přísliby a přísahami, i požádala jsem ho, aby je snad vítr neodvál, o písemné dotvrzení. Učinil tak, podepsal se na ten list a vylíčil všechno tak dopodrobna a vroucně, že mě zcela upokojil. Dal mi tedy ono prohlášení a zařídila jsem to potom tak, aby mohl jedné noci přijít ze svého domova k nám, přelézt zeď naší zahrady a vstoupit potají do mé ložnice, kde by byl mohl v klidu a bezpečí utrhnout ovoce, které bylo určeno jenom pro něho. Konečně nastala noc, po které jsem už tak toužila ...“

Až do té chvíle mlčel Teodoro, ulpívaje celou duší na každickém slově vyprávějící Leocadie, která ho každou svou větou div o život nepřipravila, zvláště když z jejích úst slyšel jméno Marco Antonio a když viděl její neobyčejnou krásu a pomyslíl na všechny její pěkné vlastnosti, zejména však její obzvláštní bystrost, kterou skvěle projevila, vyprávějíc svůj příběh. Ale když Leocadia řekla: „Konečně nastala noc, po které jsem už tak toužila,“ přešla ho rázem všechna trpělivost, i nezdržel se, vskočil jí do řeči a otázel se:

„Nu a co učinil on, když nastala ta přešťastná noc? Přišel opravdu k vám? Pokochala jste se s ním? Stvrdil snad znovu to

své prohlášení? Byl spokojen, když dosáhl od vás, co, jak pravíte, jen jemu náleželo? Dozvěděl se o tom váš otec? A jaký byl konec toho, co začalo tak počestně, s takovou rozvahou?“

„Skončilo to tím,“ odpověděla Leocadia, „že jsem na tom, jak sám vidíte. Nepokochala jsem se já s ním, ani on se mnou, ba nepřišel vůbec na onu schůzku.“

Po těchto slovech Teodosia volněji vydechla a na duchu pokřála, vždyť před chvílí divdiv duši nevyпустиła, rozjitřována a trápena divokými mukami žárlivosti, která jí prudce pronikla až do morku kostí a nadobro přemohla její trpělivost; ale ani teď se jí nevymkla docela, i naslouchala v úzkostech, když Leocadia pokračovala ve svém vyprávění takto:

„Nejenže tehda nepřišel, ale za týden jsem se pak dozvěděla – a byla to zpráva nepochybná –, že opustil své rodiště a unesl z domu jejích rodičů jednu tamější dívku z urozeného rodu, jménem Teodosia, vynikající nesmírnou krásou a neobyčejnou bystrostí. A protože to byla dcera rodičů tak vznešených, roznesla se zpráva o onom únosu i do naší obce a doslechla jsem se o ní brzy též já a zároveň s ní sjelo i britké obávané ostří žárlivosti, které jsem hned cítila v hloubi srdce svého a které zachvátilo mou duši ohněm tak prudkým, že má čest i mé dobré jméno padly v popel a prach, bylo veta po mé trpělivosti a všechna má umírněnost tatam. Ach já nešťastná! Jen se ta zpráva dotkla mého sluchu, už jsem měla v mysli jakoby před očima Teodosii a krásnější byla než sluneční zář, bystřejší než všichni lidé dohromady, obzvláště však mnohem šťastnější než já, zlým osudem stíhaná! Pak jsem si přečetla slova toho úpisu a viděla jsem, že jsou to sliby zřejmé a platné, a kdo tak píše, že své slovo zajistě i dodrží. Ale i když se chvílemi má naděje obracela k nim jako k něčemu posvátnému, když jsem si vzápětí uvědomila, že si Marco Antonio vyvolil společnost, která věru popírá jeho ujišťování, už zmizely všechny mé naděje. Drásala jsem si tvář, rvala si vlasy, proklínala svůj osud a nejvíce mě bolelo, že nemohu přinášet svému žalu tuto obětí ustavičně, neboť jsem přece musila prodlévat s otcem.“

I rozhodla jsem se posléze opustit otcovský dům, snad abych mohla naříkat bez ustání, nejspíše však proto, abych někde svůj život ukončila. A protože když jde o uskutečnění nekalého úmys-

lu, jako by vždycky sama příležitost odstraňovala a odklízela z cesty všechny překážky, nelekala jsem se vůbec ničeho, uzmula jsem jednomu otcovu panošovi jeho šaty a svému otci pěkných pár hrstí peněz a jednou v noci, zahalena jejím černým pláštěm, vyklouzla jsem z domu a šla pěšky několik mil, až jsem se octla v obci, která se jmenuje Osuna. Tam jsem si již našla povoz a za dva dny poté jsem byla v Seville, což zároveň znamenalo jistotu, že mě nenajdou, i kdyby mě dali hledat. Koupila jsem si tam jiné šaty a mulu a přidala jsem se k několika šlechticům, kteří chvátali do Barcelony, aby ještě stihli galéry mající odplout do Itálie, a na té cestě mě včera potkala – jak již víte – ta příhoda s lupiči, kteří mě obrali o všechno, mezi jinými věcmi i o klenot, který mi dodával sílu a pomáhal nést tíhu mých strastí, totiž ten úpis Marka Antonia. A já bych byla chtěla s tím úpisem rovnou do Itálie, a jen bych Marka Antonia našla, hned bych mu jej byla ukázala na dosvědčení jeho zpronevěry a na potvrzení své věrnosti, takže by pak zajisté musil svůj slib dodržet. Zároveň jsem si ovšem v duchu říkala, že s lehkým srdcem zapře slova napsaná v takové listině, kdo jakoby nic popírá závazky, které měly být vryty v hloubi duše, a že je nabílední, že má-li teď po boku nesrovnatelnou Teodosii, nebude se chtít ani podívat na nešťastnou Leocadii, ale ať tak či onak, chci buď zemřít, anebo stanout těm dvěma tvářím v tvář, abych aspoň zkalila jejich štěstí tím, že na mně očima spočinou. Ať jen si ta má nepřítelkyně, která mi nedopřeje volné chvílky, nemyslí, že se bude jen tak lehce kochat tím, co patří mně. Všude ji hledat budu a jistě ji najdu a života ji zbavím, budu-li moci.“

„Ale jakou vinu na tom všem má Teodosia?“ otázal se Teodoro. „Vždyť Marco Antonio, vážená Leocadie, oklamal možná ji zrovna tak jako vás!“

„Což je tohle možné,“ zvolala Leocadia, „když ji vzal s sebou? A může v tom snad být nějaký klam, jestliže jsou ti dva, co se rádi mají, pospolu? Zajisté že nikoli! Jsou šťastní, že jsou spolu, i kdyby byli – jak se někdy říká – v dalekých a žhavých pouštích libyjských anebo v odlehlých a ztracených pustinách ledové Skythie. Ona se jistě kochá jeho přítomností, ať jsou kdekoli, a ona, jenom ona odpyká také za to, co jsem zakusila, než jsem ji našla!“

„Ale přece jen byste se mohla mýlit,“ odvětila Teodosia.

„Znám totiž velmi dobře tu vaši domnělou nepřítelkyni a vím, že by se při své povaze a slušnosti neodvážila nikdy opustit dům svých rodičů anebo se takto podvolit Marku Antoniovi. A i kdyby to byla učinila, když vás neznala a vůbec nevěděla, jaké má on k vám závazky, nemohla vás přece urazit, a kde není urážky, není třeba myslet na pomstu.“

„O té slušnosti raději nemluvme,“ řekla Leocadia. „Sama jsem žila v takovém ústraní a byla tak počestná, že abys dívku mně podobnou široko daleko hledal, a přece jsem udělala, co jste před chvílí slyšel. Je mimo vši pochybnost, že ji vzal do světa s sebou; doznávám však, když se na to klidněji podívám, že mě vskutku ničím neurazila. Ale muka žárlivosti, která mě stále trápí, staví mi ji v mysli znova a znova na oči jako meč, který proklál mé nitro, i není divu, že se snažím z těla vyrvat a na kusy rozbít ten nástroj věčného utrpení. A to tím spíše, že obezřetnost velí zapudit všechno, co nám škodí, a kdo by neměl v nenávisti, co mu působí bolest, jakož i co maří jeho blaho?“

„Budiž tedy po vašem, vážená Leocadie,“ odpověděla Teodosia. „Vidím nejenom, že vám vášeň, která vámi zmítá, nedovolí rozumně uvažovat, ale i to, že nepřišla dosud chvíle, kdy byste klidně přijala dobrou radu. Co mě se týče, opakuji znovu, že vás budu chránit a vám pomáhat, seč jen budu a kdykoli půjde o spravedlivou při. A zároveň vám to slibuji i za svého bratra, neboť jeho povaha a šlechtnost zajisté nedopustí, aby jednal jinak. Jsme teď na cestě do Itálie; kdybyste tam snad chtěla s námi, víte už přece skorem, jak jsme zvyklí žít. Dovolte mi však nyní prosím, abych pověděl o vašich osudech svému bratrovi, aby se k vám choval s náležitou úctou a pozorností a aby o vás pečoval, jak se sluší a patří. Nemyslím však, že byste si měla obléci jiný šat. Jestliže to v této osadě bude možné, koupím vám zítra nejpěknější šaty, jaké budou mít, něco právě tak pro vás, a co se týče vašich ostatních přání, jen to klidně přenechte času, neboť on je velký mistr, když je třeba najít lék a východisko z největších nesází.“

I poděkovala Leocadia Teodosii, kterou považovala za Teodora, za všechny ty projevy přízně a dovolila jí, aby řekla svému bratrovi, co jen bude chtít, ale znovu ji snažně prosila, aby ji

v nouzi neopouštěla, vždyť prý sama dobře vidí, v jaká nebezpečnoství by se vydávala, kdyby poznali, že je žena.

Potom se rozloučily a šly si lehnout. Teodosia tam, kde spal její bratr, a Leocadia do vedlejší světnice. Don Rafael však dosud neusnul, neboť čekal na svou sestru, chtěje se dozvědět, jak dopadl její rozhovor s mladíkem, kterého ona považovala za dívku, a jen se Teodosia vrátila, dříve než ulehla, už se jí na to začal vyptávat, i vyprávěla mu pěkně dopodrobna, co všechno jí Leocadia pověděla, či je to dcera, o té její lásce, o tom úpise Marka Antonia, i co má nyní ta dívka v úmyslu.

Don Rafael se tomu velice podivil a řekl své sestře:

„Jestliže je to opravdu ta, za kterou se vydává, pak věřte, sestro, že je z jedné z nejlepších rodin v té obci a jedna z nejvznešenějších šlechtických dívek celé Andalusie. Naši otcové se velmi dobře znají, a co se o její kráse vykládalo, je svatá pravda, vždyť jsme jí dnes do tváře pohleděli. Musíme však myslím v té věci postupovat velmi obezřetně, aby nemohla promluvit s Markem Antoniem dříve než my, neboť mám trochu strach z toho úpisu, který jí – jak říká – Marco Antonio dal, třebaže ho ztratila. Ale teď už se, sestro má, uklidněte a jděte spát, neboť se už všechno nějak napraví.“

Teodosia bratra uposlechla alespoň v tom, že ihned ulehla, vždyť co se toho klidu týče, opravdu mu vyhovět nemohla; zběsilá trýzeň žárlivosti opanovala už totiž její duši docela. Ach, jak se jí teď v obraznosti zestonásobila krása Leocadiina a prorada Marka Antonia! Ach, kolikrát nyní četla – či užuž se domnívala, že čte – úpis, který dal Leocadii Marco Antonio! Kolik slov a rčení do něho navíc vkládala, takže byl náhle ještě působivější a věrohodnější! Kolikrát v duchu ne a ne uvěřit, že Leocadia ten úpis ztratila! A kolikrát si pomyslíla, že i bez něho splní Marco Antonio svůj slib a rázem zapomene na svůj závazek k ní, Teodosii! V tom ustavičném přemítání prožila valnou část noci a nezamhouřila oka ani na chvíli. A nelze ostatně říci, že by snad její bratr, don Rafael, té noci klidněji spal, vždyť jen uslyšel pravdu o Leocadii, zahořelo jeho srdce velkou láskou, jako by se byl oné dívce dvořil už bůhvíjak dlouho; tak mocně jí má totiž krása, že rázem, v okamžení dovede probudit touhu v tom, kdo na ni zírá a v pravém světle ji vidí, a jestliže mu zároveň skýtá alespoň

jiskřičku naděje, že jí bude moci dosáhnout, pokochat se s ní, roznítí jeho duši mocnou silou zrovna tak snadno, jako se suchý a jemný střelný prach také ihned vznítí pod první jiskrou.

Nepředstavoval si ji s pouty na rukou tam u toho stromu, ani v tom roztrhaném mužském šatě, ale v jejích ženských šatech a doma, u jejích rodičů, kteří byli nejenom bohatí, ale i z rodu vznešeného a dobrého. Neulpíval – nechtěl ulpívat – myšlenkou na příčině, která vlastně způsobila, že se s Leocadií potkal; toužil už po tom, aby se rozednilo, aby mohli jet dál a hledat Marka Antonia, ale nikoli už proto, aby se stal jeho švagrem, nýbrž chtěje zabránit tomu, aby pojal za choť Leocadii, a láska a žárlivost ovládla ho už do té míry, že by se byl třeba smířil i s tím, že se jeho sestře nedostane pomoci, kterou pro ni hledá, a že Marco Antonio o život přijde, jen aby sám nepozbyl naděje, že dosáhne Leocadie, a tato naděje v něm planula ustavičně, příslibujíc mu šťastný konec jeho toužení buď skrze moc a sílu, nebo skrze dary a dobrodiní, vždyť k tomuhle všemu bude přece mít času a příležitosti dost a dost. A tím, co vlastně sám sobě takto sliboval, se přece jen trochu uklidnil, nu a pak se už zanedlouho začalo rozednívat, a oni zase vstali z lože a don Rafael zavolal hospodského a zeptal se ho, zda je v jejich obci možno koupit šaty pro mladého panoše, kterému sebrali oděv loupežníci.

Hospodský řekl, že by jim mohl sám prodat docela pěkné šaty; i přinesl je a viděli, že Leocadii dobře padnou. Don Rafael za ně hospodskému zaplatil a Leocadia si je oblékla a připásala si dýku a mečik pohybem tak roztomilým a ohnivým, že i v tomto šatě přímo zmámila smysly dona Rafaela a Teodosia cítila tím větší žárlivost.

Calvete osedlal a o osmé hodině ranní se vydali na cestu k Barceloně, ale tentokrát nechtěli stoupat nahoru k slavnému klášteru Monserratu. Odložili to na dobu pozdější, až jim miloslivný Bůh dopřeje, aby se s klidnější myslí do vlasti vrátili.

Nelze věru dobře vylíčit, jaké myšlenky táhly hlavou oběma sourozencům, ba ani to, jak rozličné city zmítaly jejich duší při pohledu na Leocadii; Teodosia jí přála smrt, don Rafael život plný blaha, vždyť planul láskou a jeho sestra žárlivostí. Teodosia na ní stále hledala nějakou tu chybičku, aby se mohla dále oddávat svým nadějím; don Rafael na ní zase nalézal nové a nové

předností, a pudilo ho to, aby ji miloval víc a více. Ale přes to všechno myslili chvílemi i na to, že je třeba si popílit, i přijeli do Barcelony nedlouho před slunce západem. Údivem naplnila je krásná poloha města, i považovali je za opravdovou perlu mezi městy na světě nejkrásnějšími, za chloubu Španěl, postrach a hrůzu nepřátel blízkých i vzdálených, radost i potěchu Barceloňanů, útočiště cizinců, školu rytířské dvornosti, vzor oddanosti, slovem, naplnění všeho toho, čeho se od města velkého, proslulého, bohatého a skvěle zbudovaného může nadíti touha nejdůmyslnější a nejzjemnější.

Když vjeli do města, uslyšeli převeliký hluk a viděli, jak se kolem nich žene s velkým lomozem zástup lidí, a když se zeptali po příčině onoho křiku a srocení, odpověděli jim, že prý se posádka z galér, které kotví v přístavu, rve a bije s městskou chasou. Když tohle don Rafael uslyšel, zatoužil podívat se, co se v přístavě děje, třebaže mu Calvete radil, aby to nedělal, protože je holá nerozvážnost vystavovat se takto zřejmému nebezpečnosti, neboť prý dobře ví, jak zle se často vede těm, kdo se vmísí do takových pútek, jež jsou v tomto městě docela běžné, když tam zakotví galéry. Ale ani tato dobře míněná rada Calvetova neodvrátila dona Rafaela od jeho úmyslu, i zamířil k přístavu, ostatní ho následovali, a když dojeli na pobřeží, viděli mnoho tasených mečů a mnoho mužů, kteří na sebe nemilosrdně doráželi. Přes to všechno se však přiblížili v sedlech až docela k nim, a dobře viděli do tváře těm, kdo na sebe dotírali, protože slunce dosud nezapadlo. Z města se sem sbíhaly velké houfy lidí, a z těch galér jich hodlalo vystoupit na břeh též víc než dost, i když jejich vrchní velitel, šlechtic z města Valencie, jménem Pedro Vique, stojí na zádi admirálské lodi, hrozil přísným slovem těm, kteří nasedli do člunů, chystající se přispět na pomoc svým druhům. Ale když viděl, že nepomáhá ani to volání, ani ty hrozby, kázal obrátit galéry přídi k městu a vystřelit naslepo z děla jednu ránu na znamení, že když se nerozejdou, bude druhý výstřel naostro.

Don Rafael sledoval zatím pozorně tu nelítostnou a zarputilou šarvátku, a jak se tak na ně díval, neušlo mu, že mezi těmi, kdo z těch galér chrabře útočí, nejvíce vyniká mladý muž, kterému bylo asi dvaadvacet let nebo o něco málo více. Měl na sobě zelený šat a klobouk téže barvy s nádhernou ozdobnou stuhou, pa-

trně diamanty posetou. Hbitost, kterou prokazoval při tom boji každým svým pohybem, a též i nápadná krása jeho oděvu podněcovala všechny, kdo tomu utkání přihlíželi, aby se vždy znova otáčeli především po něm; utkvěly na něm i oči Teodosie a Leocadie, a jen se na něho zadívaly, zvolaly obě v téže chvíli a jakoby jedním hlasem:

„Bože na nebi! Buď mi neslouží dobře zrak, anebo je tamten v zeleném šatě Marco Antonio!“

Jen tohle vykřikly, již seskočily obě dvě s neobyčejnou lehkostí ze svých mul, sáhly po mečíku a dýce a už se neohroženě vrhly doprostřed toho shluku a postavily se po bok Marku Antonioví, jedna vlevo, druhá vpravo; onen mladý muž v zeleném šatě byl totiž opravdu Marco Antonio.

„Žádný strach, Marco Antonio,“ řekla Leocadia, sotvaže k němu přiskočila. „Kdo nyní po vašem boku dlí, bude vás jakoby štítem před smrtí chránit a dá za vás z duše rád svůj život v sázku!“

„Což je to vůbec možno brát v pochybnost, když jsem zde já?“ dodala Teodosia.

Don Rafael, který tohle všechno viděl i slyšel, následoval jejich příkladu a přidružil se k nim. Marco Antonio, maje na mysli jen útočení a obranu, nedbal však vůbec jejich slov, a uchvácen bojovým nadšením, konal možno říci pravé divy udatenství. Lidí z města však valem přibývalo, i nezbývalo těm z galér nic jiného než dát se na ústup, až pak při boji i ve vodě stáli. Marco Antonio ustupoval jen nerad, a zrovna tak pomalu ustupovaly po jeho boku ta hrdinná nová Bradamanta a Marfisa, nebo snad Hippolyta a Pentesilea. Vtom přijel na místo pútky jistý katalánský šlechtic z proslulého rodu Cardonů, stanul se svým mohutným koněm mezi těmi dvěma šiky a zatlačoval pak ty z města; a jen ho poznali, hned všichni uposlechli. Někteří však přece jenom házeli z dálky kamením po svých protivnících, kteří už couvali do vody; a nešťastnou náhodou zasáhl jeden ten kámen Marka Antonia přímo do skráně, a to tak prudce, že ho srazil do vody, která mu již sahala až po kolena. Sotvaže Leocadia uviděla, že se pod ním nohy podlomily, hned jej objala a v náručí svírala a totéž učinila i Teodosia. Don Rafael byl v tu chvíli kousek od nich a chránil se, jak se dalo, před fičícími kameny, které na něho jen-

jen přšely. A když chtěl přispět ku pomoci své nejmilovanější a své sestře a švagrovi, stanul před ním i s koněm ten katalánský šlechtic a řekl mu:

„Jen klid, vzácný pane, vždyť je vidět, že jste voják duší i tělem. A buďte tak laskav a přidejte se ke mně a já už vás ochráním před opovázlivostí a dotěrností té bezuzdné cháscky!“

„Ach pane, pusťte mě!“ odvětil don Rafael. „Vidím totiž, že hrozí velké nebezpečí těm, kdo jsou mi na světě nejdražší!“

Šlechtic mu již tedy v ničem nebránil, ale don Rafael se i tak opozdil, a když přiběhl na místo boje, viděl, že Marka Antonia už zatím přenesli do člunu admirálské galéry a Leocadia, která ho nevypustila ani na chvíli z náručí, že vstoupila do loďky s ním; Teodosia chtěla také s nimi, ale snad proto, že již byla unavena, nebo z lítosti, že byl Marco Antonio zraněn před jejíma očima, či snad proto, že mu stále pomáhala její úhlavní nepřítelkyně, neměla už dost síly, aby skočila za nimi do člunu, ba byla by jistojistě padla ve mdlobách do vody, kdyby jí nebyl její bratr přispěchal právě včas na pomoc. Donu Rafaelovi se sevřelo srdce zrovna tak jako jeho sestře, když před chvílí viděla v odplouvajícím člunu Leocadii s Markem Antoniem; vždyť už mezitím také Marka Antonia dobře poznal.

Katalánský šlechtic, upoután ušlechtilým vzezřením dona Rafaela a jeho sestry (kterou považoval za mladíka), zavolal na ně z břehu a zval je, aby šli s ním; a oni vidouce, že jim nic jiného nezbyvá, jakož i obávajíce se, že se na nich ta chasa, která se dosud neuklidnila, dopustí nějakého příkoří, musili přijmout tu jeho nabídku. Šlechtic seskočil z koně, maje ty dva po svém boku, prošel s obnaženým mečem skrze ten rozjitřený dav a vyzýval lidi neustále, aby se rozešli, a oni tak posléze učinili.

Don Rafael se rozhlédl kolem dokola, zda snad někde neuvidí Calveta s mulami, ale nikde ho nespatriil; když z nich totiž nedávno seskočili, hnal Calvete muly rovnou do hostince, kde zpravidla v Barceloně nocoval.

Šlechtic stanul posléze s oběma sourozenci před svým domem, jednou z nejhonosnějších budov v celém městě, a když se otázal dona Rafaela, z které že je galéry, odpověděl mu mladík, že ze žádné z nich a že přijel do města zrovna ve chvíli, kdy ta šarvátka začínala; a onen šlechtic, kterého z místa boje odváděli

s těžkou ranou do člunu, je prý jeho dobrý známý a kvůli němu vydal prý se v to nebezpečí, a nechť je tedy tak laskav a nějak zařídí, aby toho zraněného znova na břeh vynesli, a vyhoví-li mu v tom, život i štěstí prý mu tím vrátí.

„Tohle milerád učiním,“ řekl šlechtic, „vrchní velitel těch galér, kavalír na slovo vzatý a můj příbuzný, mi jej zajisté vydá.“

I nezdržoval se už, vrátil se na galéru a shledal, že právě ošetřují Marka Antonia, a jeho rána byla vskutku nebezpečná, neboť ho kámen zasáhl do levé skráně, a i ranhojič říkal, že je to s ním vážné. Šlechtic vymohl u vrchního velitele, aby mu raněného vydali, že prý bude o něho pečovat v Barceloně, a pak jej uložili velice opatrně do člunu; Leocadia ho nechtěla opustit ani na okamžik, i vstoupila do loďky zároveň s ním, vždyť byl přece polárkou jejich nadějí.

Když přiřazili ke břehu, dal šlechtic přinést ze svého domu nosítka, aby ho mohli nést bez nesnáží. Zatímco se se toto dalo, poslal don Rafael hledat Calveta; ten čekal v hostinci v samých starostech na zprávu o tom, jaký osud stihl jeho pány, a když se dozvěděl, že jsou živi a zdraví, zaradoval se převelice a spěchal tam, kde don Rafael prodléval.

Mezitím se už vrátil pán toho domu s Markem Antoniem a Leocadií, i přijal je všechny pod svou střechu s otevřenou náručí a velkou okázalostí. A pak hned kázal poslat do města pro jednoho slavného ranlékaře, aby Marka Antonia znova ošetřil. Ranlékař zakrátko přišel, ale považoval za lepší počkat s převazem do příštího dne, neboť prý – jak říkal – ranlékaři od vojska a z galér bývají v těchto věcech zvláště zběhlí, protože jim projde tak často pod rukama množství raněných, i bude prý vskutku lepší, když s tím počkají do zítřka. Prikázal jenom, aby raněného přenesli do světnice, kde by měl naprostý klid. Vtom však přišel i ranlékař z galér, podal tomu městskému zprávu o zranění Marka Antonia, jakož i jakým způsobem jej ošetřil, a zmínil se též o tom, že podle jeho zdání je raněný v nebezpečí života; i věděl teď ranlékař městský beze vší pochyby, že rána byla správně ošetřena, a hned ovšem (podle toho, co o věci slyšel) zdůraznil ještě více, jak zle je na tom Marco Antonio.

Leocadia a Teodosia vyslechly jeho slova s takovým rozechvěním, jako by jim někdo předčítal rozsudek, kterým by byly

k smrti odsouzeny; nechtějice však dát najevo svůj zármutek, utajily jej a mlčely. Leocadia se však rozhodla, že učiní, co v tu chvíli považovala za jedinou záchranu své cti. A sotvaže ranlékaři odešli, vstoupila tedy do komnaty, kde ležel Marco Antonio, a před tváří pána domu, dona Rafaela, Teodosie a ještě jiných osob stanula zraněnému v hlavách, chopila se jeho ruky a řekla:

„Není teď, pane Marco Antonio Adorno, zajisté vhodná chvíle k tomu, aby vás kdokoli mohl a směl zahrnovat planými řečmi, i chtěla bych jenom, abyste vyslechl několik mých slov, která sice nenavrátí zdraví vašemu tělu, ale přispějí ke spáse vaší duše. Především je však potřebí, abyste mi dal k tomu svolení a naznačil mi, zda mi můžete naslouchat, vždyť by nebylo správné, aby ten, kdo vám od chvíle, kdy vás poznal, chtěl ustavičně přinášet jen potěšení, působil v těchto okamžicích – kdy se pro vás čas mým naklání – mrzutosti a žal.“

Při těch jejích slovech otevřel Marco Antonio oči, upřel je pozorně na Leocadiinu tvář, a když ji posléze skorem poznal – spíš ovšem podle hlasu než pohledem –, řekl jí hlasem zesláblým a bolestným:

„Jen mi, pane, řekněte cokoli. Nejsem na tom ještě tak zle, abych vás nemohl vyslechnout, a tomu hlasu, který mi nezni v sluch nepříjemně, budu naslouchat docela rád.“

Teodosii neušlo pranic z toho jejích hovorů a každé slovo, jež Leocadia řekla, bylo jako ostrý šíp, který jí vždycky srdce do hloubi zranil, a v duši dona Rafaela, který jí také naslouchal, působila ta slova nejinak. A Leocadia pokračovala:

„Jestliže vám, pane Marco Antonio, ta rána do hlavy – lépe řečeno ta, kterou mé srdce těžce zranili – nevyhladila z mysli podobu té, o níž jste ještě nedávno prohlašoval, že je vaším rájem a nebem na zemi, jistě se upamatujete na Leocadii, jakož i na slovo, které jste jí dal, i že jste všechno vlastní rukou napsal a na té listině i podpisem stvrdil. A nezapomněl jste zajisté ani na to, jaké ctihodné rodiče má, na její dobrou pověst a naprostou bezúhonnost a čím jste jí povinen poté, co neváhala vyhovět všem vašim tužbám. Jestliže jste na tohle nezapomněl, poznáte zajisté bez neshnání – i když mě dnes vidíte v docela jiných šatech –, že jsem Leocadia. Ze strachu před tím, aby mi snad nová setkání a nově se naskytnuvší příležitost neodňaly, co mi přece právem

náleží, rozhodla jsem se – sotvaže jsem se dozvěděla, že jste opustil své rodiště – vypravit se, nedbajíc tisícerych překážek a těžkostí, v tomto šatě za vámi, s úmyslem jít za vámi třeba světa kraj, dokud vás nenajdu; a netřeba se tomu divit, pochopil-li jste někdy, jakou mocnou silou všechno přemáhá láska opravdová a co zmůže hněv ošálené ženy. Mnohé trampoty zkrušily mě při tom hledání, ale na mou věru že je všechny považuji spíše za blaho, když mi nakonec umožnily spatřit vás, neboť i když vás nalézám v tomto stavu a i kdyby vás Pánbůh ráčil odvolat z tohoto slzavého údolí do světa lepšího, učiníte-li, louče se se světem, čím jste jako šlechtic povinen už sám sobě, budu se považovat za ženu nejšťastnější a slíbím vám, ba ihned svatosvatě slibuji, že hodlám po vaší smrti žítí takovým způsobem, že vás budu jistojistě zakrátko následovat na té poslední a nevyhnutelné cestě. I zapřísahám vás nyní při Pánubohu, k němuž se upíná všechno mé toužení, všechna má snaha, dále i vaším jménem, vždyť nejste přece ledaskdo a víte nejlíp sám, jak máte jednat, za třetí i jménem svým – vždyť mně jste zavázán více než komukoli na světě –, abyste mě zde ihned uznal za svoji zákonitou choť a nedopustil, aby bylo třeba dovolávat se práva, když vlastní rozum hovoří k vám o té věci řečí zajisté ryzí a důtklivou.“

Více už Leocadia neřekla, a dokud ještě mluvila, zachovávali všichni, kdo v komnatě dleli, podivuhodné mlčení a zrovna tak mlčky očekávali pak všichni i odpověď Marka Antonia, která zněla takto:

„Nemohu zapírat, seňoro, že vás znám, vždyť i kdybych to chtěl popřít, váš hlas a vaše tvář by mi to nedovolily. A nemohu také popírat, do jaké míry jsem vám zavázán, ba ani ctihodnost a urozenost vašich rodičů, jakož i vaši nesrovnatelnou počestnost a cudnost. A nedomnívám se a nikdy se nebudu domnívat, že jste se snad nějak prohřešila, když jste se vydala hledat mě v šatě tak nepodobném tomu, který jste nosívala; spíše si vás proto vážím a vždy vážít budu jak nejvíce možno. Ale když mě nyní můj neblahý osud těžce zkrušil, jak sama pravíte, když se teď také já domnívám, že je to můj den poslední, a v takových přetěžkých chvílích vždycky vychází najevo ryzí pravda, nechci vám zatajovat jistou věc, která vás nyní nepotěší, ale později vám bude jistě jen ku prospěchu.

Doznávám, krásná Leocadie, že jsem vás měl opravdu rád, jako jste i vy mne ráda měla, musím však nyní také doznat, že ten úpis, který jste ode mne dostala, dal jsem vám tehda spíše proto, abych vyhověl vašemu přání, neboť z mé touhy věru nevěšel; již dosti dlouho předtím zahořel jsem totiž v hloubi duše láskou k jiné dívce z mého rodiště, kterou i vy dobře znáte. Je to Teodosia, dcera rodičů neméně urozených nežli rodiče vaši; a jestliže jsem dal vám úpis s vlastnoručním podpisem, Teodosii jsem dal svou vlastní ruku a toto zaslíbení bylo dotvrzeno takovými činy a svědky, že je docela nemožné, abych ještě obětoval svoji svobodu komukoli na světě. Má známost s vámi byla pouhou kratochvílí a sama dobře víte, že šlo o pouhé dvoření – hru a květ –, a tohle vám přece na cti neubralo ani neubírá. Ale s Teodosií to už bylo jiné: to jsem již utrhl plod, který jako by čekal jenom na mne, a vynutil si jej pod svatosvatou přísahou, že se stanu jejím chotěm, a tím i doopravdy jsem. A jestliže jsem Teodosii i vás opustil takofka zároveň – vás celou zmatenou a ošálenou, Teodosii plnou obav a podle jejího domnění cti zbavenou –, učinil jsem to z lehkomyšlnosti a mladistvé nerozváženosti (vždyť jsem přece mlád) domnívaje se, že jde vlastně o věci pramálo důležité a že si z toho nemusím vůbec dělat svědomí. Ještě jiné myšlenky táhly mi tehdy hlavou a pudily mě víc a více k tomu, co jsem si tehda předsevzal, totiž vypravit se do Itálie, prožít tam několik let svého mládí a vrátit se pak domů a předsvědčit se, co učinil Bůh z vás a z mé pravé choti. Nebe se však nade mnou smilovalo, vždyť z jeho milostivého svolení dopadlo to se mnou tak, jak sama vidíte, abych teď mohl doznat pravdu, která je zároveň jasným svědectvím o mých mnoha hříších, a splnit ještě, čím jsem zde na světě komu povinen, vy pak abyste byla vyvedena z klamu a mohla svobodně učinit, co sama za nejlepší uznáte. A kdyby se snad Teodosia jednou dozvěděla o mé smrti, dozví se zajisté zároveň od vás i od těch, kdo jsou právě přítomni, že jsem v hodině smrti splnil slovo, které jsem jí, pln života, kdysi dal. A jestliže vám mohu, seňoro Leocadie, v těch posledních chvílích ještě něčím posloužit, povězte mi to, vždyť nepůjde-li o to, abych se stal vaším chotěm, což věru nelze, udělám milerád, co jen budu moci, abych vám způsobil potěšení.“

Zatímco Marco Antonio takto mluvil, měl hlavu opřenou o lo-

ket, a když posléze svou řeč ukončil, ruka mu klesla a bylo zřejmé, že na něho přišla mdloba. Don Rafael k němu hned přiskočil, přivinul ho k sobě a řekl:

„Vzpamatujte se, milý pane můj, a obejměte svého přítele a svého bratra, vždyť přece sám chcete, abych se jím stal! Což nepoznáváte svého druhá, dona Rafaela, který bude nejlepším svědkem vaší vůle i milosti, kterou hodláte prokázat jeho sestře, když si ji sám volíte za svoji choť?“

Marco Antonio se probral z mdloby a ihned poznal dona Rafaela, přitiskl ho vroucně k sobě, políbil jej na tvář a řekl mu:

„Na mou věru, bratře a pane můj milý, že to nesmírné blaho, které zakouším, pohlédnuv na vás, bude beze vsí pochyby vystrídáno převelikým zármutkem, neboť se říká, že smutek radostem v patách chodí. Hodlám však považovat i nejtěžší žal za velké štěstí, jen když jsem nyní měl to bezměrné potěšení spatřit znovu vás!“

„A aby bylo vaše potěšení ještě větší,“ odvětil don Rafael, „hle, zde je váš klenot, vaše milovaná choť.“

A již hledal Teodosii a našel ji vzadu za ostatními. Tonula v slzách, celá zmatená, rozlítostněna i rozradována tím, co viděla, i tím, co před chvílí uslyšela. Její bratr ji vzal za ruku a Teodosia se nevzpírala a nechala se vésti, kam on chtěl, totiž rovnou k Marku Antonioví, který ji hned poznal a přivinul k sobě, prolévaje stejně jako ona něžné slzy horoucí lásky.

Všichni, kdo v oné komnatě prodlévali, byli nadmíru udiveni tím, co se právě zběhlo; dívali se jeden na druhého, slova však neřekli očekávající, jak to všechno skončí. Ale z klamu vyvedené a neštěstím stíhané Leocadii, která viděla na vlastní oči, jak si počíná Marco Antonio a že v náručí toho, jež považovala za svého chotě, spočívá mladík, o němž se přece domnívala, že je to bratr dona Rafaela, zazdalo se při pohledu na ně, že všechno její soužení je vniveč přivedeno a veškeré její naděje ztraceny, i vyklouzla – nechtějíc, aby si jí všimli ti, kdo se v tu chvíli dívali pozorně, proč vlastně objímá nemocný pán toho panoše – ze síně či komnaty a v okamžení byla na ulici, majíc v úmyslu vydat se ze zoufalství do širého světa anebo se ukrýt někam, kde by ji nikdo nespátřil.

Sotvaže však vyběhla před dům, zpozoroval náhle don Rafael,

že je pryč, a jako by se s ním vlastní duše již již loučila, začal se vyptávat, kam Leocadia odešla, ale nikdo mu nemohl na tohle odpovědět. I vyběhl – nedoufaje už, že se sama vrátí – všecek zoufalý z komnaty, chtěje dívku hledat, a chvátal hned tam, kde zůstal, jak mu řekli, na noc Calvete, zda snad Leocadia mezitím nešla třeba tam, aby si opatřila nějaké jízdni zvíře; ale když ji v hostinci nenašel, chodil ulicemi jako smyslů zbavený a hledal ji a hledal, a jak tak sem a tam po městě chodil, napadlo mu, zda se náhodou nevrátila k těm galérám, i šel tedy na mořský břeh a nedlouho předtím, než se octl u moře, uslyšel, jak kdosi hlasitým křikem z pevniny přivolává člun admirálské lodi, a poznal, že to tam volá a křičí krásná Leocadia. Sotvaže však uslyšela Leocadia za sebou kroky, obávajíc se nevázané chasy, sáhla po meči a čekala na všechno připravena, až k ní došel don Rafael, a ihned ho ovšem poznala a nebylo jí zvláště milé, že ji našel, a zvláště na místě tak osamělém; vyrozuměla už totiž z toho, jak se k ní don Rafael nejednou choval, že se na ni nedívá přezíravě, ale s takovým zalíbením, že by byla považovala za velké štěstí, kdyby ji byl měl Marco Antonio tak rád jako on.

Jakými slovy mám nyní vypovědět, co všechno řekl don Rafael Leocadii, vyznáváje se jí ze své horoucí lásky, když jich bylo tolik, když zněla s takovou vroucností, že bych se věru marně pokoušel perem je zachytit? Ale něco z toho jeho vyznání musím přece jen uvést, i vězte, že mezi jiným řekl tehda toto:

„Kdyby mě nyní jako dříve štěstí opustila, ó krásná Leocadie, i odvaha vyjevit vám, co se v hloubi mé duše skrývá, navěky by zůstaly pohřbeny v propasti zapomnění nejhoroucnější a nejpočestnější milostné city, jaké kdy vznikly a zrodit se mohou v srdci člověka zamilovaného. Nechci však přece jen takto potupit svou oprávněnou touhu, i prosím vás tedy, necht' už to se mnou dopadne jakkoli, abyste, seňoro, uvážila – jestliže vám v tom nebrání roznícená mysl –, že mě Marco Antonio věru v ničem nepředčí, a když už, tedy jen tím, že je vámi milován, a tedy zahrnut štěstím. Jsem ze stejně dobrého rodu jako on, a co se týče takzvaných darů Štěstěny, nelze říci, že snad nade mne nějak zvláště vyniká; co se týče darů, kterými zahrnuje lidi příroda, nesluší se, abych sám sebe chválil, zvláště když pro vaše oči zřejmě mnoho neznamenají. Tohle vám říkám, seňoro láskou zmámená,

jen a jen proto, abyste mohla užít prostředku a zároveň i léku, který vám osud nabízí uprostřed těch trampot a nesnází. Sama přece vidíte, že Marco Antonio nemůže patřit vám, protože ho nebesa přisoudila mé sestře; ale nebe, které vám odňalo Marka Antonia, poskytuje vám za to nyní náhradu ve mně a věřte, že bych považoval za největší blaho zde na zemi, kdybych se mohl stát vaším chotěm. Pomněte, že neblahá hvězda ztrácí svou moc nad vámi, že na vaše dveře zaťukalo štěstí. A nedomnívejte se snad, že ta přílišná smělost, kterou jste projevila, hledajíc Marka Antonia, způsobí nyní, že si vás nebudu stejně vážit a stejně mít v úctě, jak bych jistě činil, dokud jste se těch věcí neodvážila; věřte, že když teď chci a hodlám být cele váš, když si vás navždycky vybírám za svoji velitelku a paní, v téže chvíli zároveň zapomenou – ba už je to zapomenuto – všechno, co jsem z těch věcí na vlastní oči spatřil i co jsem se o nich dozvěděl. Vždyť dobře vím, že tatáž síla, která mě pudila k tomu, abych se začal tak horoucně a bezuzdně kořit vám a nakonec se vám svěřil s tím, jak bezmezně jsem vám oddán, dohnala i vás až tam, kde jste se nyní octla; i nebude vůbec potřeba hledat výmluvy, vždyť přece nejde o žádné provinění.“

Leocadia naslouchala mlčky tomu, co jí don Rafael říkal, a jenom chvílemi vydávala ze sebe hluboké vzdechy, které jako by se jí z nejtajnějšího koutku srdce draly. Don Rafael se jí odvážil vzít za ruku a Leocadia neměla dost síly, aby se mu vymkla, i zahrnul jí tu ruku polibky a pokračoval takto:

„Nuže, vládkyně mé duše, staňte se již prosím mou velitelkou a paní tváří v tvář těm hvězdnatým nebesům, která se nad námi klenou, a tomu pokojnému moři, jež nám naslouchá, zatímco pod nohou máme mořský písek vodou zkropený. Řekněte už ano, vždyť to bude jen na prospěch vaší cti a mne to zase zahrne štěstím! Znovu vám pravím, že jsem šlechtic, jak už víte, muž bohatý, že vás mám z duše rád – a toho je třeba nejvíce si vážit – a že nyní dlíte ve světě sama, majíc na sobě šat, který by dívka tak ctnostná jako vy věru nosit neměla, že jste daleko od otcovského domu i všech svých příbuzných, nikdo že by vám nepřispěl ku pomoci, kdyby bylo nejvíc třeba, a doufat v dosažení cíle že už také nemůžete, ale že byste se mohla klidně vrátit domů ve vlastních, slušně vyhlížejících ženských šatech po boku

svého chotě, který si přece nijak nezadá s tím, kterého jste měla na mysli dříve, a bohatá, spokojená, vážená, pozorností zahrnovaná a věru že i do nebe vychvalovaná všemi, k jejichž sluchu by se donesly zvěsti o té vaší neobvyklé historii. Jestliže je tomu tak, jak pravím, nechápu, proč dosud váháte. Povznete mě již – zapřísahám vás znovu – z prachu žalu a ponížení k sobě a bude to ihned nebe na zemi. A i sama sobě tím zajisté dobře učiníte, dbajíc zároveň zákonů zdvořilosti a přirozeného rozumu, vždyť přece prokážete, že jste vděčná a bystrá zároveň.“

„Nu dobrá,“ řekla v tu chvíli Leocadia, která dosud váhala. „Sama nebesa to takto rozhodla, a když se tedy nemohu ani já, ani kdokoli z živoucích vzepřít jejich vůli, staniž se, co ona chtějí, i to, po čem vy tak toužíte, pane můj. Ach, jenom nebe ví, s jakým studem vyhovuji nyní vaší vůli, nikoli snad proto, že bych nevěděla, co všechno získávám, jsouc vás poslušna, ale z velké obavy, že jen co splním vaše přání, začnete se vy na mě dívat docela jinýma očima, než jste na mě hleděl do této chvíle, a to tak vroucně, že vás ty oči, co mě se týče, možná ošálily. Ale ať tak či onak, nikdo mi už pak nebude moci upřít, že jsem zákonitá choť dona Rafaela de Villavicencio, a tohle mi už přece k spokojenosti postačí. A jestliže vás snad mé chování, až už budu vaší, přece jen přiměje, abyste si mě v hloubi srdce aspoň trochu vážil, z té duše budu nebi děkovat, že mě skrze tak podivné náhody a všechna ta protivenství vedlo k velkému štěstí a já nyní patřím vám. Podejte mi, done Rafaeli, ruku a slibte mi, že se stanete mým chotěm, hle, já vám též ruku podávám a slibuji, že budu navždycky vaše, a necht jsou nám svědky, jak jste sám řekl: nebesa, moře, ten písek a to ticho, rušené jenom těmi mými vzdechy a vaším naléháním!“

Po těchto slovech se nechala obejmout, podala donu Rafaelovi ruku, on jí podal ruku svou, ale jen slzy, které jím blahem z očí kanuly, třebas je oba předtím tížil takový smutek, dotvrdily to noční, věru neobvyklé zasnoubení. A pak se již vrátili do domu toho šlechtice, který byl všecek zkormoucen nad jejich náhlou nepřítomností. Neméně se ovšem nad ní trápili i Marco Antonio a Teodosia, jejichž sňatku požehnal už zatím kněz; na prosby Teodosiiny – vždyť se bála, aby nějaká neblahá příhoda nezkalila neočekávaně to její štěstí – poslal totiž šlechtic ihned pro toho,

kdo je mohl oddat, a když nyní don Rafael a Leocadia do síně vstoupili a don Rafael všem pověděl, k čemu se s Leocadií rozhodli, zaplesali všichni v domě ještě více, jako by šlo o jejich blízké příbuzné; šlechta katalánská má přímo v krvi a mravu přátelit se s lidmi odjinud a držet nad nimi ochrannou ruku, kdykoli je jim třeba pomoci.

Kněz, který byl dosud přítomen, přikázal, aby Leocadia odložila ten mužský oděv a oblékla si šat svůj. Katalánský kavalír zařídil rychle všechno potřebné, i donesly těm dvěma dívkám dvoje nádherné šaty jeho choti, vznešené dámy z rodu Granollaschů, starobylého a slavného to rodu onoho království. Poslal pak ještě se vzkazem k tomu ranlékaři, který se z křesťanského milosrdenství velmi staral o zraněného; měli mu vyříditi, že nemocný příliš mnoho mluví a že jej neopouštějí návštěvy. Ranlékař přišel a přikázal totéž co dříve: aby mu dopřáli naprostého klidu. Ale Bůh, který to měl v úradku (vždycky totiž, hodlá-li učinit před našima očima nějaký zázrak, zvolí si za prostředek a nástroj svých skutků onu sílu, skrze niž pouhá příroda pomoci nemůže), rozhodl, aby ta radost a to mlčení Markem Antoniem opominuté přispěly k zlepšení jeho stavu; když ho nazítlí převazovali, shledali ranlékaři, že je už mimo nebezpečí, a za čtrnáct dní poté vstal z lože tak zdrav, že se mohl beze strachu vydat na další cestu.

Třeba říci, že když ještě Marco Antonio ležet musil, učinil slib, že jestliže mu Pánbůh zdraví navrátí, vydá se ihned, a to pěšky, na pouť do Santiaga v Galicii, a totéž slíbili učinit don Rafael, Leocadia a Teodosia, ba i mezkář Calvete, ačkoli ti od jeho řemesla nemívají tak zbožné úmysly, ale dobrota a srdečnost, s jakou se k němu don Rafael vždy choval, přiměla ho k tomu, aby jej doprovázel tak dlouho, dokud se jeho pán do svého rodného kraje nevrátí. A když se Calvete dozvěděl, že půjdou do Santiaga pěšky, jako poutníci, poslal muly své i mulu dona Rafaela do Salamanky, neboť snadno našel někoho, komu je svěřit.

I nastal den, kdy se měli vydat na cestu do Santiaga, a opatření poutnickým pláštěm s kápí a vším potřebným, rozloučili se s tím štedrým šlechticem, který je pod svou střechou zahrnoval takovou přízni a péčí; a ten šlechtic, don Sancho de Cardona, pocházel z rodu nad jiné znamenitého a sám proslul nejedním význačným

skutkem. Slibovali mu, loučíte se s ním, že navždycky v paměti uchovají a totéž jednou i svým potomkům do srdce vštípi, jaká obzvláštní dobrodiní jim prokázal, aby mu oni a všichni z jejich krve mohli být za ně alespoň vděční, když není a nebude možno je opětovat.

Don Sancho je všechny pozobjímá a ujišťoval je, že ho vždy povaha přímo pudí, aby se choval takto anebo neméně laskavě k všem svým hostům, o nichž ví nebo se právem domnívá, že patří ke šlechtě kastilské. Znova se potom objali a pak ještě jednou a rozloučili se s donem Sanchem sice vesele, ale přec jen s trochou lítosti v srdci. Jenom tak beze spěchu ubírali se potom k svému cíli, neboť je k tomu nutila křehkost těch dvou pramálo zkušených poutnic, a za tři dny dospěli k Monserratu, zrovna tak dlouho se tam potom zdrželi konajíce, co byli jako dobří katoličtí křesťané povinni učinit, a pak se vydali krokem neméně pomalým na další pouť a přišli posléze bez nesnází a bez nehody do Santiaga. A když tam dovršili svůj slib modlitbami nejzbožnějšími, rozhodli se, že neodloží poutnický šat dřívě, dokud se nevrátí do své otčiny, a s myslí pokojnou a srdcem blaženým došli pak pomalounku skorem až k domovu. Ale než se doma octli, když už měli před očima rodiště Leocadiino, které, jak už výše řečeno, bylo vzdáleno jednu míli od obce Teodosiiny, spatřili náhle z jednoho pahorku jako na dlani obě ty obce a těžko bylo věru utajit slzy radosti, které jim při tom pohledu vstoupily do očí, alespoň těm dvěma mladým paním, neboť tváří v tvář svému rodišti jaly se vzpomínat na to, co dřívě zažily.

Z toho návrší, kde stanuli, bylo možno očima obsáhnout široké údolí, které od sebe oddělovalo ony dvě obce, a jak se tak dolů dívali, uviděli v tom údolí ve stínu olivového stromu urostlého rytíře na mohutném koni; měl jasně se skvějící štít na levé paži, v pravici pak třímá silné a dlouhé kopí. A upírajíce na něho zrak, zpozorovali, že skrze olivové hájky jedou jiní dva rytíři s touž zbrojí a neméně zdatní a vzhlední, a zanedlouho pak uviděli, jak se ti tři setkali, chvilenu se o něčem radili a poté se znova rozjeli a jeden z těch dvou druhých jezdců odcválal stranou a totéž učinil i rytíř, který čekal zprvu tam pod tou olivou, a pak tito dva pobídlí koně ostruhou a vyrazili proti sobě s takovou zarputilostí, jako by to byli dva úhlavní nepřátelé, a již zahrno-

vali jeden druhého prudkými, dobře vedenými ranami svých kopí, unikajíce vždycky tomu bodnutí anebo zadržujíce každou ránu štítem tak obratně, že bylo na první pohled patrno, jací mistři těchto utkání oba jsou. Třetí se na ty dva díval, nehýbaje se z místa. Ale don Rafael to tam na pahorku déle nevydržel, nemohl se již věru dívat na ten urputný souboj zdaleka, i sjel tedy tryskem dolů, následován svou sestrou i svou chotí, a zakrátko se octl tam u těch dvou bojujících rytířů, kteří už zatím utržili i nějaké to menší zranění. A když jednomu z nich uletěl klobouk a zároveň s kloboukem sjela dolů i ocelová přílbice, když se pak rytíř náhle obrátil, poznal don Rafael, že je to jeho otec, a Marco Antonio poznal zase v tom druhém otce svého. A Leocadia, která se zatím zadívala dlouze na toho, jenž se boje nezúčastnil, také hned poznala, že je to otec, který jí dal život, i byli teď – pohlednuvše na sebe – všichni čtyři nadmíru překvapeni, jati úžasem, ba nadobro z míry přivedeni. Sotvaže je však trochu přešel údiv a nabyly opět vrchu rozum a rozvaha, vložili se oba švagři bez otálení mezi ty dva bojující, volajíce na ně z plna hrdla:

„Zadržte, rytíři, zadržte! Vždyť my, kdo vás o to žádáme a prosíme, jsme vaši synové!“

„Já jsem Marco Antonio, otče a pane můj!“ volal pak Marco. „To kvůli mně – jak se domnívám – podstoupil jste, nedbaje svých ctihodných šedin, ten lýtý boj! Zkroťte svůj hněv, odhoďte kopí anebo je obraťte proti jinému nepříteli, vždyť ten, s kým bojujete, má být ode dneška vašim bratrem.“

Bezmála stejnými slovy obrátil se na svého otce don Rafael a na to volání oba rytíři zadrželi koně, zahleděli se pak na ty dva volající, a když se ohlédlí, viděli, že don Enrique, otec Leocadiin, seskočil mezitím z koně a že si leží v náručí s tím, koho za poutníka považovali; byla to však Leocadia, která k němu mezitím přistoupila, řekla mu, kdo je, a poprosila ho, aby usmířil ty dva bojující, a pověděla mu alespoň stručně, že don Rafael je její choť a Marco Antonio že pojal za manželku Teodosii. Jen to její otec ulyšel, sesedl z koně a držel ji, jak už řečeno, v náručí. Ale pak ji opustil a běžel usmířovat tam ty dva, ale nebylo už toho ani zapotřebí, protože již mezitím poznali své syny, a nebyli už v sedle, ale stáli a drželi své syny v náručí, prolévajíce spolu s nimi slzy lásky a radosti.

Všichni přistoupili za chvíli k sobě a otcové utkvívali znovu zrakem na svých dětech a nevěděli, co si navzájem říci. A dotýkali se ustavičně jejich těla, chtějíce se přesvědčit, že nejde o přízraky, vždyť takové a ještě jiné domněnky probouzel v duši ten jejich nenadálý příchod; za chvíli však již viděli, že se v té věci mýlí, a znovu tedy své děti objímali, prolévající slzy samou radostí.

A tu se náhle objevil v tom údolí velký houf ozbrojených mužů; jedni šli pěšky, druzí jeli na koních a každý z nich hodlal pomáhat šlechtici ze své obce. Když se však přiblížili až k nim a viděli, že se objímají s těmi poutníky a v očích že jim stojí slzy, kdo v sedle byl, hned seskočil na zem a nemohli se tomu všemu ti lidé vynadívit, a stáli jako u vyjevení, dokavad jim don Enrique krátce nepověděl, co mu jeho dcera Leocadia před chvílí vyprávěla.

I začali hned všichni objímat poutníky, a jakou radost najevo dávali, nelze věru vypovědět. Don Rafael znovu všem vyprávěl – ovšem jen stručně, vždyť v takové chvíli nemohl jinak – celý ten příběh o své lásce i to, že pojal za manželku Leocadii a Teodosia že se stala chotí Marka Antonia, a nad touhle novinou zaradovali se všichni z hloubi duše poznovu. Potom vybrali z koní těch mužů, kteří sem přijeli pomáhat, tolik, kolik jich bylo třeba pro pět poutníků, a domluvili se, že pojedou rovnou do rodiště Marka Antonia, jehož otec jim nabídl, že vypraví slavnou svatbu pro všechny. Sotvaže si to dohovořili, vydali se na cestu a někteří z těch, kdo byli té úmluvě přítomni, spěchali hned k příbuzným a přátelům pro nějakou tu výslužku, když se přece všechno tak dobře vydařilo.

Cestou se don Rafael a Marco Antonio dozvěděli, co bylo příčinou toho utkání; že totiž otec Teodosiin a otec Leocadiin vyzvali na souboj otce Marka Antonia, který – jak tvrdili – věděl o šalebných kouscích svého syna, ale když potom oba přijeli na kolbiště a našli tam jen jediného protivníka, nechtěli se s ním, majíce převahu, utkat v boji oba dva najednou, ale jeden po druhém jako opravdoví šlechtici; a ten souboj by byl dojísta skončil smrtí jednoho nebo těch dvou druhých, kdyby nebyli oni do údolí přišli. I vzdávali čtyři poutníci díky Pánubohu za to, že všechno nakonec tak dobře dopadlo.

A nazítří poté, co k němu zavítali, otec Marka Antonia vy-

strojil s královskou a oslňující nádherou, na kterou padlo pěkných pár zlatáků, slavnou svatbu svému synovi a Teodosii a zároveň už také donu Rafaelovi a Leocadii a jak Marco Antonio, tak don Rafael žili dlouhá léta šťastně po boku svých manželek a zanechali po sobě velkou rodinu a vznešené potomstvo, které je do dneška jenom ke cti těm dvěma obcím, význačným to osadám Andalusie; a jestliže zde nejsou uvedeny jménem, pak jenom proto, aby nepadl nejmenší stín na čest těch dvou dívek, kterým by zlé jazyky nebo ti, kdo ve své pošetilosti na nikom nenechají nic dobrého, mohly vytýkat, že nedovedly odolávat svému toužení a že se bez váhání oblékly v mužský šat. Ale všechny, kdo by měli tohle na mysli, prosím, aby se začali kasat na jejich nespoutané chování teprve tehda, až sami do sebe pohlédnou, zda snad též oni nebyli někdy zasaženi tak řečenými šípy Kupidovými; vždyť síla, kterou vášně rozum přemáhá, bývá – možno-li tak říci – neodolatelná.

Calvete – ten mladý mezkář – dostal mulu, kterou don Rafael poslal do Salamanky, a novomanželé ho zahrnuli ještě i jinými dárky; a básníci těch dob měli vhodnou příležitost blýsknout se svým perem, do nebe vynášejíce krásu a rozličné příhody těch dvou zajisté odvážných, ale i počestných dívek, jimž bylo věnováno tohle podivuhodné vyprávění.